

фото Г. Оборської

ПЕРЕМОГА СТУДЕН-

10 серпня Президент України Леонід Кучма підписав Указ про "Про скасування Указу Президента від 20 квітня 2004 року № 453" — "Про утворення Сумського національного університету". Документ виданий з метою усунення умов для політичних спекуляцій та конфронтації, що виникли у зв'язку з утворенням Сумського національного університету. Це рішення було прийнято з метою надати можливість і час для пошуку компромісу всім сторонам конфлікту.

Кабінету міністрів доручено привести свої рішення та забезпечити приведення рішень міністерств, інших центральних органів центральної виконавчої влади у відповідність із цим Указом.

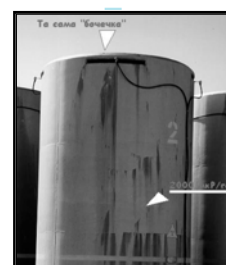
фото Г. Оборської

Сьогодні в номері:

Програма
Віктора
Ющенка

стор. 3

Про
атомну
бочку

стор. 7

Свангеліс
Володимира
Дрозда

стор. 10

По Україні
з молитвою

стор. 13

Тропічний
ліс у Києві

стор. 14—15

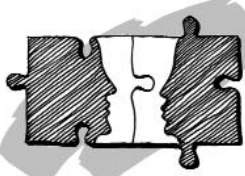
УКРАЇНО,

Урочисто й весело відсвяткувала столиця України виїзд нашої олімпійської збірної на планетарні спортивні змагання до Афін.

На головній площі Києва — Майдані Незалежності — олімпійців вітали й напучували депутати Верховної Ради, члени українського уряду, видатні особи держави.

243-х наших спортсменів, котрі братимуть участь у змаганнях із 27 видів спорту, супроводжує представницький загін із 147 тренерів, масажистів та обслуговуючого персоналу. Не бракує також і представників адміністративного цеху нашої держави на чолі з Прем'єр-міністром (він же — Голова НОК України і, звичайно, кандидат на посаду президента), навколо особи якого не бракує різноманітних коментарів.

Родзинкою свята було прем'єрне виконання українського олімпійського гімну "Україно, вперед!".

ОБИРАЄМО!

Продовження. Поч. у ч. 32 за 2004 р.

Деякі мої колеги сумніваються в доцільності винесення на шпальти газети проблемних питань президентських виборів саме зараз. Мовляв, люди — хто на дачах-городах, хто у полі, хто на пляжі. Тому зараз говорити про наміри кандидатів — стріляти з гармати по горобцях. Та й народ до виборів може “перегоріти”.

Інша справа — у жовтні, особливо за два тижні до виборів. От тоді народ, мовляв, трохи оживе, обінтереситься й зацікавиться.

Можливо, що з позиції інтересів інформаційного ринку це справді так. Проте вважаю, що саме зараз, коли формується головний вектор суспільної думки, коли є час спокійно замислитися (для тих, хто хоче замислитися, а не викидає свої думки у смітник разом із прочитаним) над причинами нашого нікчемного життя, треба спокійно й помірковано все зважити й визначитися. Визначитися в одному: кому доцільніше віддати голос — ставленнику нинішньої влади, комусь із скомпрометованих червоних (котрі сплять і бачать Україну в складі перелицьованого московського Союзу), чи все-таки нарешті почати всім нам нормально жити в державі, де президент не бреше, не організовує мафіозних структур і не веде нашу Україну в обійми “старшого брата”?

Голосуйте, шановні, за кого вважаєте слушним. Але спочатку давайте уважно продумаємо: хто з претендентів на найвищу в державі посаду має найбільше підстав для нашої йому довіри, і водночас, перед ким нинішня влада ставить найбільше перепон? Врешті, чийого приходу до влади найбільше боїться кримінальна влада? Кого нинішня влада вважає своїм ворогом № 1?

А відомо: ворог нашого ворога — наш друг.

Але наразі повернімося до розгляду виборчої програми Віктора Ющенка, зокрема до його плану дій “Десять кроків назустріч людям”.

КІНЕЦЬ ТІНЬОВОГО БІЗНЕСУ

Крок третій: Збільшити бюджет зменшення податків.

На перший погляд, ця теза не має сенсу, адже бюджет наповнюється, головним чином, саме податками. А тому, здавалося б, як можна збільшити надходження до бюджету, якщо зменшити податки? Насправді ж, тут жодного абсурду немає, бо йдеться про зменшення норми податку.

Увесь цивілізований світ ще зі студентських років добре знає про принципіву закономірності Лаффера, що графічно відображається кривою у формі параболи, яка нагадує траєкторію лету артилерійського снаряда, вистреленого з гаубиці під певним кутом: досягає певного максимуму, а потім поступово, втрачаючи висоту, падає на землю на встановленій відстані від гармати приблизно під таким самим кутом, під яким був випущений.

Те саме відбувається із загальною сумою податкових надходжень до бюджету, якщо найкоротшу відстань від гармати до точки падіння снаряда (тобто на рівні земної поверхні) ми будемо вимірювати не сотнями метрів чи кілометрами, а процентами норми податку.

Коли норма податку невелика, підприємці різних форм бізнесу

активно працюють на ринку, їх чисельність збільшується, а отже, й збільшується маса (обсяг) податкових надходжень до бюджету, аж поки цей обсяг не досягне максимального максимуму надходжень, а норма — оптимального значення. Подальше збільшення податкової норми створює певні труднощі для підприємців. Багато хто з них просто банкрутує, бо виручки вже не вистачає на подальше ведення господарства, інші тікають у тіньові форми підприємництва. У кожному разі, збільшення податкової норми понад її оптимальне значення призводить до зменшення обсягу надходжень до бюджету.

У нинішніх умовах кучмономії про криву Лаффера ніхто й не згадує. Адже встановлена нині адміністративна система оподаткування, численні винятки з неї для привілейованих юридичних осіб і використання податкових органів для тиску на підприємців — це зовсім не те, що давно є прийнятим для цивілізованих країн стабільного суспільно-економічного розвитку.

Тому В. Ющенко цілком справедливо ставить за мету: “Зменшити податки. Коли вони будуть справедливими, їх сплачуватимуть усі, — тіньова економіка вийде на світло й поповнить бюджет”. Водночас В. Ющенко буде добиватися зменшення оподаткування фонду зарплати до рівня 20 %, відокремити бізнес від влади, припинить практику використання правоохоронних органів для тиску на підприємців.

ДЕРЖСЛУЖБОВЕЦЬ — НАШ ДРУГ?

Своїми головними завданнями В. Ющенко вважає очищення податкових органів від корумпованих чиновників, ліквідацію податкової міліції як карального органу, підвищення зарплати чесним професіоналам, перетворення податкового відомства у систему підтримки й партнерства для підприємців, змушення олігархів розплатитися за “прихвизацію”.

В. Ющенко: “Я проти нового перерозподілу власності, але олігархи заплатять справжню ціну за об’єкти, що їх вони “прихвизували” за безцінь, — мільярди гривень підуть на виплату заощаджень пограбованих громадян”.

Крок четвертий: Змусити владу працювати для людей, вести рішучу боротьбу з корупцією.

Мабуть, це найважче із завдань, яке перед собою поставив

Віктор Андрійович. Уявляєте — перетворити бюрократів у справжніх держслужбовців: примусити чиновника **працювати на громадян** і для громадян, служити **громадянам**, а не командувати ними.

В. Ющенко планує здійснити переворот історичного значення: скасувати систему московського боярства (приказних палат), яка з деякими наступними видозмінами на гірше в петровську та більшовицьку епоху дійшла до наших днів.

Багатьом із нас це навіть уявити важко. Але службовця, обов’язки якого підпорядковані громадянам, можна побачити не лише в Німеччині, а й у сусідній Польщі,

Совецько-більшовицька система панування влади над народом (а такою вона принципово залишається й досі) виховала нас у страху перед владою і владними охоронцями, яких називають правоохоронцями. І так ми поступово дожилися до того, що правоохоронці досить часто стоять не на сторожі закону, а на сторожі інтересів тих, хто має силу: силу грошей, майна, влади, посади.

У результаті — менше всього бояться правоохоронців ті, хто вчинив найбільше зла.

Щоб правоохоронці — прокуратура, суди, міліція, інші силові структури — почали охороняти демократичне право громадян, а не адміністративне право начальників, котрі цим правом зловживають у власних інтересах, В. Ющенко пропонує змінити пріоритети правоохоронців. Віднині головним у діяльності правоохоронних органів буде не безпека можновладців, а безпека кожного громадянина.

Нарешті буде очищено правоохоронні органи від корупціонерів. На керівні посади В. Ющенко призначить чесних, високопрофесійних офіцерів, яким буде наложено

ній молодій сім’ї — як у місті, так і в селі.

У короткий термін буде ліквідовано ганебне явище, породжене кучмономією — дитяча безпритульність. Серед інших заходів В. Ющенко забезпечить пріоритетний розвиток дитячих будинків сімейного типу. Дітям-інвалідам буде гарантовано безкоштовні ліки, медичні засоби, спеціальне харчування, оздоровлення, створено умови для повноцінного життя в суспільстві.

В. Ющенко офіційно впровадить інститут сімейних лікарів.

Для оздоровлення майбутнього Нації буде рішуче заборонено пропаганду аморальності й насильства, що нині отруюють свідомість дітей із телеекрана та інших засобів інформації.

Крок сьомий: Сприяти духовності, зміцненню моральних цінностей.

В. Ющенко: “Створюючи умови для всебічного гармонійного розвитку особистості, високого рівня освіти й культури громадян, ми будемо сприяти єдності народу України, орієнтації суспільства й держави на загальнолюдські цінності — свободу, демократію,

живність громадянських організацій, політичної опозиції — як запорука державної політики в інтересах народу”.

Я знаю, про що Ви думали, шановний читачу, коли читали ці програмні наміри В. Ющенка: чи це не фантастика, і де він на все це візьме гроші?

Відповім, хоча, можливо, це видається комусь нескромним.

Так сталося, що, як журналіст і економіст, упродовж тривалого часу мав можливість дещо ближче спостерігати й аналізувати роботу В. Ющенка і його колег. І тому можу повідомити, що він — один із небагатьох фахівців, **який не лише знає весь баланс грошових потоків в Україні та джерела їх утворення, а й уміє ЧЕСНО ці гроші витратити в інтересах Нації**.

За що й був знятий із посади Прем’єр-міністра.

Нагадаю: В. Ющенко був знятий із посади глави уряду України саме через те, що виразно продемонстрував величезні можливості господарчого механізму України. Він “знайшов” (тобто не дозволив вкрасти) чергову порцію надходжень до бюджету і впродовж дев’яти місяців виплатив громадянам України борги по пенсіях і зарплатах, що нагромаджувалися за попередніх урядів і впродовж майже чотирьох років до цього вважалися, по суті, безнадійними.

Вице-прем’єр уряду В. Ющенка з питань паливно-енергетичного комплексу пані Юлія Тимошенко тоді ж вивела з тіні на світ Божий майже 10 млрд. грн., припинила саботаж у системі енергоносіїв та від імені уряду домовилася про надійне і фінансово прозоре постачання газу в Україну із середньоазійського регіону. Навіщо порядок у нафтогазовій галузі, взялася за вугільну, але була звільнена з посади, а невдовзі заборонена до в’язниці за сфальсифікованим звинуваченням.

Усім відомо: кількість грошей забезпечує відповідний рівень життя. Проте далеко не всі здатні заробити багато грошей і при цьому залишитися чесними. Вікторіві Ющенку це вдалося.

Закінчення буде.

• **Євген ГОЛИБАРД**

ПРОГРАМА, В ЯКІЙ ЧІТКО ВИДНО КІНЦЕВИЙ РЕЗУЛЬТАТ

де реєстрація нового підприємства з відкриттям рахунку в банку і введенням даних до реєстру податкової служби відбувається протягом одного тижня з моменту подання документів. Для досягнення поставленої мети В. Ющенко планує: а) звільнити з посад казнокрадів і хабарників у структурах виконавчої влади, натомість призначити чесних і порядних професіоналів; б) скоротити непотрібні управлінські структури, зменшити чисельність армії чиновників, решті забезпечити високу зарплату, бо дешевий чиновник надто дорого обходиться народові; в) звільнити суддів, які запламували себе корупцією і замовними рішеннями в інтересах олігархів; суди більше не каратимуть громадян, а захищатимуть їхні права; г) зміцнити фінансову базу діяльності й розширити права органів місцевого самоврядування на рівні міст, селищ, сіл; д) обмежити втручання держави у життя людей там, де люди впорядуються самі набагато краще.

Кожен чиновник підпише “Кодекс честі державного службовця” й неухильно його дотримуватиметься.

Хтось, прочитавши ці тези планів В. Ющенка, лише скептично посміхнеться.

Але скажіть: оце все намічене треба зробити чи ні? Треба нарешті ліквідувати корупцію і встановити гідні стосунки між громадянином-держчиновником і громадянином — так званим рядовим, чи ні?

А якщо треба, то треба це робити, не замислюючись і не сумніваючись. До речі, робити це доведеться всім нам, а не лише президенту В. Ющенку.

ЩОБ ЖИТИ МІЖ СВОЇМИ

Крок п’ятий: Створити безпечні умови для життя людей.

належну політичну й матеріальну підтримку. Боротьба з криміналітетом і організованою злочинністю буде нещадною та ефективною.

Водночас буде різко підвищено рівень захисту громадян від техногенних аварій і катастроф, буде вжито рішучих заходів щодо оздоровлення довкілля та вирішення проблеми чорнобильців.

В. Ющенко: “Я гарантую, що інформація про екологічний стан довкілля буде повністю відкритою для громадян”.

Крок шостий: Захистити цінність сім’ї, повагу до батьків і права дітей.

В. Ющенко рішуче налаштований на термінове припинення демографічної кризи і, перш за все, він зламає тенденцію скорочення чисельності населення України. А для цього:

— збільшить не менше ніж у 10 разів грошову допомогу матері при народженні дитини;

— компенсує втрати сімейного бюджету для матері, яка покинула професійну діяльність задля виховання дитини;

— жінкам-породіллям гарантує якісну й безкоштовну медичну допомогу;

— створить умови, щоб саме сім’я, а не виховні заклади стала гармонійним середовищем для виховання дітей;

— надасть справжню державну підтримку тим, хто виховує дітей, або доглядає людей похилого віку;

— для батьків буде створено умови для гідного заробітку не на чужині, а в себе вдома.

Програмою В. Ющенка передбачено відновити мережу державних і комунальних дитячих садків і ясел, насамперед — на селі, а також заборонити продаж дошкільних закладів.

Кредити для будівництва або купівлі житла будуть доступні кож-

Протягом 10 днів було подолано понад 3500 км! Якщо в попередні три роки перевага віддавалася Волині, то тепер — Галичині й Поділля, отже, траса цьогорічної подорожі пролягла південніше: Дніпропетровськ—Київ—Васильків—Фастів—Кожанка—Верхівня—Андрушівка—Житомир—монастир під Новогородецьким—Житомир—Острог—Крем'янець—Града—Почаїв—Радивилів—Підгірці—Олесько—Буськ—Львів—Буськ—Олесько—Золочів—Межигір'я (Унів)—Перемишляни—Свірж—Бібрка—Старе Село—Городок—Самбір—Кульчиці—Дрогобич—Нагуєвичі—Сприня—Старий Самбір—Стрий—Жидачів—Бережани—Підгайці—Соколів—Зарваниця—Бучач—Скала-Подільська—Кам'янець-Подільський—Адамівка—Зінків—Говори—Ялтушків—Бар—Браїлів—Гнівани—Липовець—Оратів—Івахни—Жашків—Київ—Дніпропетровськ...

Побувавши в стількох місцях, ми змогли вповні переконатись у правдивості слів Лесі Українки "Красо України, Подолля!" Але й Галичина з її величними Карпатами не гірша, якщо не краща! На чільному місці у нас стояло паломництво. Ми прагнули побувати у святих місцях, у численних монастирях та церквах, котрі нерідко є й видатними історико-культурними пам'ятками, взяти участь у богослужіннях. Вже у перші два дні подорожі ми милувалися фресками Кирилівської церкви (Київ), побували в церквах Василькова, старих козацьких храмах Фастова й Кожанки...

Справжнім відкриттям стало перебування у Свято-Духівському монастирі (УПЦ Київського патріархату), схованому в сосновому лісі на Житомирщині. Хоча цей монастир відкритий недавно, але ревне служіння місцевих ченців Господу вже здобуло визнання віруючих. До монастиря нас провів архієпископ житомирський та овруцький Ізяслав, який з особливою теплою прийняв учасників експедиції та показав нам пам'ятки старого Житомира, розповів про швидке зростання єпархії, створення трьох монастирів, духовної семінарії. Відзначимо, що на Житомирщині особливо швидко йде процес відродження УПЦ Київського патріархату, незважаючи на всі спроби загальмувати його. Так, місцева влада величезні **державні** кошти виділяє Московському патріархату, а Українській Православній Церкві Київського патріархату не дала **ні копійки!**

Взагалі, ми і тут, і під час усієї подорожі знову й знову переконувалися, що в Україні, незважаючи на економічну кризу, активно будуються чи відновлюються храми навіть у найглухіших селах, люди потроху наворачтаються до Бога. Характерним у цьому відношенні був Самбір, де завершується будівництво величного храму на честь св. Павла (Кожанкевича). Його настоятель, протоієрей Олександр Швець, який гостинно нас прийняв, прагне відродити також відомий у минулому Угнівський монастир...

Побували ми і в Тригірському монастирі (під Жи-

томиром), Свято-Аннинському (під Крем'янцем) та Свято-Троїцькому жіночому (Браїлів) монастирях, у Почаївській (УПЦ МП) та Свято-Успенській Унівській (УГКЦ) лаврах, а також філії останньої — Свято-Троїцькому монастирі у знаменитій Зарваниці на Тернопільщині, бачили чудотворні ікони та мощі, прикладалися до них, пили воду зі святих цілющих джерел та купалися в них разом з іншими прочанами (Свято-Аннинський монастир). Відзначили певну позитивну зміну в Почаївській лаврі, де нарешті з'явилася скромна полицка українських книжок серед моря книжок російських (навіть табличку зробили: "Книги на украинском языке"), але неприємно

мавши тяжких катувань, викидалися з вікон, що на третьому поверсі. "Ось чому ми ніколи не будемо голосувати за комуністів та їм подібних, щоб і нам не довелося в такий спосіб закінчувати своє життя", — підкреслювали оповідачі.

Побували ми й у ряді музеїв. Найсильніше враження залишив музей гетьмана Петра Конашевича (Сагайдачного) в Кульчицях під Самбором. Справа тут не стільки в експозиції, скільки в атмосфері любові й шанування до рідного краю і славетних його синів. Велика заслуга в цьому директора музею пана Богдана, який активно пропагує славні історичні й патріотичні традиції краю. Дуже цікавий музей книги в Бере-

Почаївська лавра

вразив молодик із монастирської охорони. У його воєнізованому одязі впадали у вічі нашивки з російським "триколором" і двоголовим орлом. Він відмовився назвати своє громадянство, відбоївшись тим, що належить до "черноморського казачества" (де Почаїв, а де Чорне море!). На пропозицію нести свою варту не на українській землі, а десь на території РФ, "казак" відповів гордовито мовчанкою. Виявляється, не тільки в Севастополі чобіт московського вояка топче українську землю!

Ченці Унівського та Зарваницького монастирів розповіли про тяжкі сторінки минулого, пов'язані з сатанинською владою комуністів. Після війни Унів було перетворено в концтабір для заарештованих священників та ченців, а потім створили жіночу "психушку", що не заважало однак владі проводити тут якісь танцюльки. Пригадалося біблійне: "Рече безумство у серці своїм — Бога нема". Воістину безумство! Зарваницю ж енкаведисти обнесли колючим дротом і пильнували з вівчарками, щоб ніхто з віруючих не зміг пробратися до святого місця. Пригадалося, що й нинішньому лідеру КПУ Петрові Симоненку мило гасло Карла Маркса: "релігія — опіум для народу", а злочини комуністичного режиму для нього — лише помилки. Доречно згадати тут розмову, яка відбулася у нас із жителями малознанної перлини Поділля — Бучача. В самому центрі міста стоїть будівля, де в 30-х роках містилося НКВД. За свідченнями місцевих жителів тут допитувало поставлено на конвеєр і нерідко в'язні, не витри-

Меморіальний образ Зарваницької Матері Божої

жанах (директор — Ліля Зінчук), про який ми вже писали в описі подорожі 2003 р.; П. Чайковського — в Браїлові, О. де Бальзака — у Верхівні, Олеський замок та деякі інші. Однак музтанці переживають тяжкі часи, інколи буквально жевріють, а їхній потужний потенціал не затребуваний державою навіть на десяту частину, що теж є однією з причин суспільних проблем, особливо у справі виховання молоді. Спасибі, хоч поляки виручають, масово їдучи в далекі екскурсії в Україну цілими караванами автобусів. Польський уряд навіть профінансував відродження музею поета Юліуша Словацького в його родинному будинку в Крем'янці (невдовзі буде його відкриття) і показав приклад, як можна з нічого зробити "лялечку", привабливу для туристів. Тяжким контрастом є замок у Свіржі біля Перемишля. У 80-х роках він швидко ремонтувався, щоб стати будинком твор-

Наприкінці липня цього літа група науковців та журналістів із Києва та Дніпропетровська (автор цих рядків, журналісти Микола Чабан та Борис Матющенко, геолог і письменник Юрій Шковира) знову, як і кілька років підряд, вирушила в історико-краєзнавчу експедицію, присвячену черговій річниці державної незалежності України. Як і в попередні три роки, вона проходила під егідою Національного університету "Києво-Могилянська академія" (президент — В. С. Брюховецький) при активній підтримці ВАТ "Дніпровагонмаш" (А. І. Яловий). Їм, а також ректорам Національного університету "Острозька Академія" та Кам'янець-Подільського педагогічного університету — І. Д. Пасічнику та О. Ф. Завальнюку — висловлюємо глибоку вдячність.

чості письменників, художників та інших представників "вільних мистецтв" і був майже готовий до здачі "під ключ", але потім економічна криза при бездіяльності влади й керівництва музею призвела до нової руйнації. Але ще не пізно завершити добру справу...

Бракує часом не стільки коштів, як елементарних зусиль із боку громадськості чи керівництва музеїв. Якщо деякі з останніх влаштовують у музеях вихідні дні чи перерви у найсприятливішу для відвідування пору, то не варто чекати задоволення потенційних відвідувачів і належної просвіти своїх земляків. Отож, не

дивно було почути біля музею у Фастові на наше запитання: "Хто такий Семен Палій?" — дурноверху відповідь: "Письменник". У с. Сприня, де 11—15 липня 1944 р. було утворено УГВР (Українську Головну Визвольну Раду) — прообраз парламенту самостійної України, навіть до 60-ліття цієї події не встановлено хоча б скромного пам'ятного знака. На цвинтарі в Нагуєвичах ми марно шукали могили батьків Івана Франка, але так і не знайшли! Нема ніякого знаку! У Городку під Львовом, крім пам'ятника Богдану Хмельницькому зразка 1954 р., нічого не нагадує про величну перемогу українського війська над польським, що сталася у вересні 1655 р., а в Жашкові на Черкащині навіть не чули, що поруч у січні 1655 р. була ще одна перемога битва (Охматівська або ж Дрожицька). І це при тому, що вже наступного року виповнюється 350-

ліття цих знаменних подій! Навіть найкращі з існуючих та доступних путівників є неповними й неточними. На них не вказані навіть такі історичні міста як Бар, Браїлів, Підгайці, не кажучи про Браїлівську перемогу козаків Петра Дорошенка над польськими військами С. Маховського 1666 р., рівну перемогам під Жовтими Водами та Корсунем 1648 р., чи напівзруйновані синагоги у Дрогобичі та Ялтушкові.

Особливо тяжка ситуація в Україні склалася зі збереженням замків та фортець, історичних садиб. Їх досить багато на Галичині та Поділлі, але відбудовуються замки та фортеці тільки в Збаражі, Золочеві, Кам'янці-Подільському та Підгірцях. Стан решти — надзвичайно тяжкий! На очах гинуть величні старовинні замки, як от у Барі, Бучачі, Старому Селі (Львівщина) чи у Скалі-Подільській. Вони не досліджуються, гинуть од вітру й води, розростання на них дерев та кущів, від вандалізму "туристів" та "аборигенів", що нищать або розтягують історичні будівлі на свої потреби. У Зінківці на Вінничині з великими труднощами вдалося знайти саме місце, де колись, на надзвичайно красивому погорбі стояла фортеця. Бракує навіть елементарного — якихось табличок та покажчиків, не кажучи про путівники, розроблені туристичні маршрути. З прикрістю доводиться констатувати, що сучасна влада в Україні не прагне розробити цілісну туристичну систему нового зразка й подбати про виховання цього могутнього резерву патріотичного виховання молоді. Було багато й інших вражень. Приємно вразила черга молоді у Барі, яка поспішала зареєс-

трувати свій шлюб. Щоправда, над цим будинком виділилися написи, у своєму поєднанні гідні журналу "Перець": зверху — "Будинок урочистих подій", нижче — "Речі напрокат".

Хоча експедиція була паломницькою та історико-краєзнавчою, але не можна було обійти нашого сьогодення. І справа тут не тільки в дощах, котрі поливали нас майже протягом усієї подорожі й зовсім не сприяли врожаю зернових у ряді районів. Неозброєним оком можна побачити тяжкий стан містечок, безробіття, демографічну катастрофу України, спустиння сіл. Навіть побачити дітей у селах стало не так-то легко! Люди все чіткіше усвідомлюють, хто справжній винуватець цих бід, усвідомлюють антинародну, антиукраїнську суть існуючої влади. Протидіює зростати авторитет Віктора Ющенка, за якого майже суціль хочуть голосувати галичани, воляники й подоляни. Зростає також популярність Юлії Тимошенко. Що стосується Віктора Януковича, то вдалося розшукати аж... трьох його прибічників, причому один із них був п'яний, як чіп.

Українці довго запрягають, та швидко йдуть. Ознакою цього є радикалізація настроїв громадян, їхня готовність не тільки взяти активну участь у голосуванні на президентських та парламентських виборах, але й активно захищати демократію в Україні і саму незалежну Українську державу. Щоб українська мрія про нормальне життя в демократичній самостійній Україні стала дійсністю, треба ще наполегливіше боротися за це. Наші цьогорічні враження дають підставу для оптимізму!

• Отець **Юрій МИЦИК**, професор

Днями Президент Л. Кучма увімкнув новий блок Хмельницької АЕС зі словами: “З Богом!” і пообіцяв відновити ефективність ядерної енергетики в Україні... А місяцем раніше — 7 липня 2004 року представники громадських екологічних організацій, депутати міських рад, працівники управлін Міністерства навколишнього середовища та Міністерства надзвичайних ситуацій, деякі журналісти з міст Нікополь, Марганець та обласного центру були допущені з дозиметром на майданчик сховища відпрацьованого ядерного палива (СВЯП), розташованого на території найбільшої в Європі Запорізької атомної електростанції. Сталася ця надзвичайна подія після того, як на ім'я Президента України було направлено декілька звернень від громадян, підкріплених 15 432 підписами мешканців Нікополя...

Звернення було ініційоване занепокоєними активістами нікопольської громадської організації “Громадянський дозор”, що входить до складу Української екологічної асоціації “Зелений Світ”. Схвильовані мешканці міста закликали Президента захистити здоров'я майбутніх поколінь нікопольців та саму історичну козацьку землю. А саме: накласти мораторій на подальшу експлуатацію та розбудову СВЯП на території ЗАЕС; створити (із залученням громадськості) урядову комісію з обстеження медико-екологічного стану регіону й населення контрольованої зони ЗАЕС; забезпечити, згідно з вимогами Організації економічного співробітництва та розробки (ОЕСР), була ратифікована Україною в 1999 році), учасники мешканців контролювати зони ЗАЕС у прийнятті рішень щодо розміщення регіонів СВЯП; запровадити незалежний комплексний екологічний моніторинг зони впливу ЗАЕС; забезпечити соціальний захист мешканців зони впливу ЗАЕС.

НАЙБІЛЬША В ЄВРОПІ...

Україні, як завжди, щастить на слова з префіксом “най” — усе в нас “найкраще”, “найгарніше”, “найбільше”, “найжахливіше”, “найпотворніше” і так далі. Не є винятком із цього правила й атомна енергетика: і катастрофи у нас найжахливіші, й АЕС у нас — найбільші. І взагалі, у нас багато атомних електростанцій. Дуже й дуже багато атомних електростанцій. Обумовлено це тим, що, по-перше, саме в Україні був повний цикл виробництва атомної зброї (бо — близько до кордонів, та й уранові руди тут-таки ж присутні); по-друге, за часів радянської влади в Україні бурхливо розвивали важку промисловість, що потребувала великих енергетичних затрат; по-третє, важку промисловість розвивали у зв'язку з необхідністю збільшення чисельності пролетаріату в Україні, для того, щоб приборкати українське селянство. Звідси й маємо атомноенергетичну спадщину. Є деякі свідчення, що у свій час товариш Щербицький опирався розвитку атомної енергетики в Україні як тільки міг. Але партія та Москва сказали: “Треба!..”

Спочатку будівництво чергової АЕС планувалося в Дніпропетровській області, в районі селища Ігрень (знаковим для цієї місцини є розташування там психіатричної лікарні). Але в обкомі партії не дуже зрадливі перспективи, провели навіть консультації з тоді ще молодими, але вже досвідченими науковцями, що по-

тім склали ядро Дніпропетровської організації “Зеленого Світу”, та такі ж правдами й неправдами домоглися перенесення будівництва в сусідню, Запорізьку, область. “Дарунок” за поріжжям планувалося вести біля самого Дніпрогесу. Але тодішнє запорізьке керівництво теж не мало великого бажання бачити АЕС біля обласного центру. От і було прийнято майже соломонове рішення: вибрали затишну місцину біля Запорізької ГРЕС. Формально — на території Запорізької області, фактично — за 8 кі-

ше того, населення вже двічі само виказувало свою думку з приводу цього питання — на референдумі в 1994 та на громадських слуханнях щодо Запорізької АЕС у 1999 році. І думка ця була досить однозначна: не хочемо! Але на це, як завжди в нашій державі, ніхто не відреагував.

Знову ж таки, видно, керуючись тим же принципом “гірше вже не буде!”, було прийнято рішення про розташування на території ЗАЕС сухого сховища відпрацьованого ядерного палива.

НА АТОМНО-ПОРОХОВІЙ БОЧЦІ...

лометрів від міст Нікополь та Марганець. Ні вашим, ні нашим...

Нагадаємо, що такий потенційно небезпечний об'єкт, як ЗАЕС був побудований у місцевості, що й так має величезне техногенне навантаження: в Нікополі розташовано славнозвісний Нікопольський завод феросплавів, де, за свідченням дозиметриста, що ходив із делегацією від громадськості по майданчику СВЯП, “і не такого можна наміряти”; в Марганці ведеться видобування марганцевих руд — теж не подарунок за радіоактивністю; не слід забувати й про відходи “життєдіяльності” Запорізької ГРЕС — мільйонний тоннаж золотидвалів із славнозвісного донецького антрациту. “Донбас порожняк не жене!” — донецький антрацит не просто “світиться”, він “сєє”!

Отже, напевно, за принципом “тут гірше вже не буде”, на ЗАЕС швиденько збудували 5-й та 6-й енергоблоки, розповідаючи стурбованому населенню, що то, мовляв, будують макети, тренажери для проведення навчань персоналу. До речі, зараз на території ЗАЕС знову ведеться будівництво якогось об'єкту, який знову називають тренажером. Багато хто з присутніх дозволив собі такий інформації не повірити, і, як бачите, мав для цього певні підстави...

Незважаючи на всі статті Конституції, а саме ст. 3, 16, 17, 21, 22, 27; незважаючи на всі ратифіковані міжнародні конвенції, населення прилеглих до ЗАЕС територій ніхто не питав, чи хочуть вони жити на атомній пороховій бочці, та ще й при цьому досить позитивному стані навколишнього природного середовища. Біль-

ЗАЛИШКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ, ЯК ВОНИ Є...

Залишки від АЕС — це великий головний біль у всьому світі. Взагалі, як із ними поводитись і куди їх дівати, не знає ніхто. Над цією проблемою працюють величезні європейські інститути, проробляючи найфантастичніші варіанти — наприклад, відправка цього сміття на Сонце і тому подібне. Але поки ясно одне: реальної концепції поводження з цим небезпечним мотлохом не існує. Всі сховища — це тільки паліатив, відкладення проблеми “на потім” аж поки якийсь геній чогось не придумав чи поки грим не гримне...

Раніше ми вивозили відпрацьоване ядерне паливо до Росії. Але й у Росії можливість це безкрайні, і до речі Росія не дуже відмовляється від відпрацьованого палива, бо гроші йдуть, та ще й має великі сподівання щодо реакторів нового покоління, які можуть працювати на цих залишках. Сподівається на це й українська енергетика. Але ж, людоньки, все це ще вилами по воді писане...

Напевно, вже дехто чув, що серйозно обговорюється проект сховища відпрацьованого ядерного палива в Чорнобильській зоні. Мовляв, треба ж хоч до чогось її приткнути. Але що цікаво (особливо для мешканців зони ЗАЕС), у цьому проекті передбачається заховання відпрацьованого ядерного палива з усіх АЕС, крім... Правильно, Запорізької...

ЩО МИ ТАМ БАЧИЛИ...

Ми побачили 16 контейнерів (а всього їх передбачається набагато, набагато

більше — до кількох сотень) з відпрацьованим ядерним паливом. Контейнери добре видно через невисоку стіну, що огорожує ЗАЕС (дуже прошу шановних читачів запам'ятати цей факт).

Незважаючи на всі попередні переконання атомників, що контейнери абсолютно безпечні й нічого не випромінюють, дозиметр показав такі результати: рівень гамма-фону на стінці контейнера — 2000 мкР/год., на вході каналів повітряного охолодження — 8000 мкР/год., на поверхні майданчика — 600 мкР/год., по периметру майданчика до огорожі ЗАЕС — 120 мкР/год. А норми радіаційної безпеки в Україні — 50 мкР/год. Звісно, це не квартира, це територія сховища відпрацьованого ядерного палива, але... В минулому році атомними енергетиками було оприлюднено рівень гамма-фону по периметру майданчика — 90 мкР/год. Отже, виходить: чи атомники навмисне занизили оприлюднені показники, чи радіоактивність накопичується. Що буде далі?

“Є СИСТЕМА “ГАММА-1”. ВІДДАМ У ГАРНІ РУКИ”

Декілька років тому на гроші фонду “Tasis” була створена система “Гамма-1”, що передбачала: моніторинг та нагляд за радіаційним станом у Нікополі та околицях, і розташування 10 електронних табло, де подавалася б інформація про показники фону. Зараз, і вже давно, моніторингу немає ніякого, табло є в Нікополі одне, та й те не працює. Відповідь енергетиків ЗАЕС на запитання громадськості: “Що з системою?” — вразила відвертістю та

феноменів багато — хтось має 33 зуби, хтось — хвоста, серце з правого боку; хтось може пити сірчану кислоту, їсти скорпіонів, не спати; когось не бере холод, когось — отрута, а когось, можливо, й радіація. Та винятки слугують тільки для підтвердження правила.

УВАГА! АНТИТЕРОР!

Сумна людинка, яка через своє демократичне нехлюйство забула вдома паспорт (сподіваючись, що його і так, за прес-картою пустять на об'єкт), похмуро ходила біля ЗАЕС із рюкзаком на плечі, розмовляючи по мобільному телефону і час од часу позираючи на бовваніючі з-за огорожі контейнери. А тепер уявіть собі таке: замість телефончика людинка могла витягнути з рюкзака прилад GPS для встановлення координат на місцевості), а вже потім — мобільний апарат. А ще, можливо, якийсь

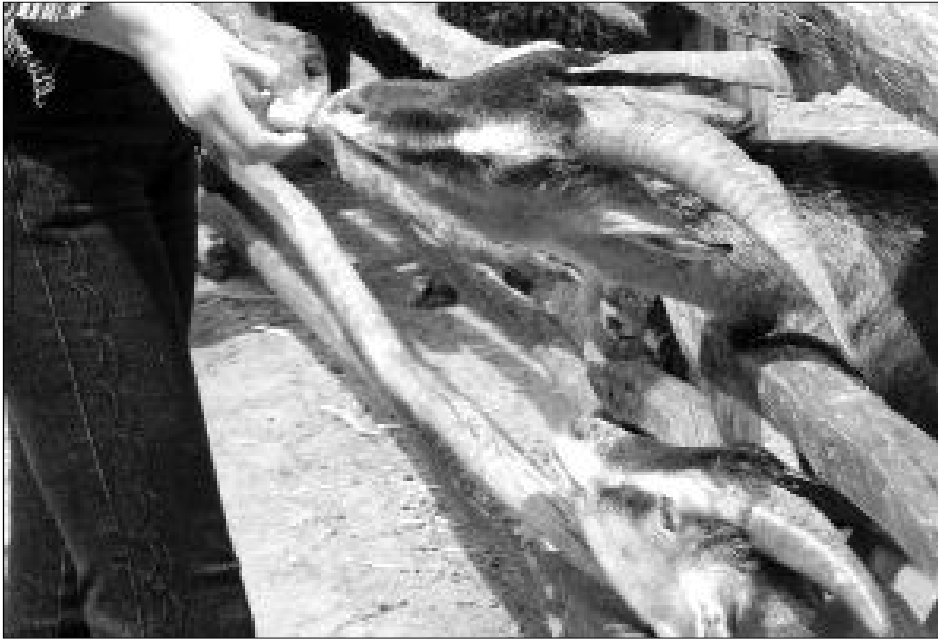
оптичним приладом та чорну джахеда — на криком: “Аллах акбар!”

“заспокою”: безпека СВЯП, за нормативними документами, забезпечується тільки “під час падіння на об'єкт вузлів та деталей літака, найбільш вірогідною причиною пошкодження є падіння вала турбіни авіаційного двигуна”. Вибачте, а як щодо цілого “Боїнга” або “ТУ-154” — вагою 100—180 тонн? Та ще й із повними баками пального? А як стосовно попадання в об'єкт якоїсь заблуканої ракети? Снарядів від установки “Град”? Що, у нас ракети “не туди” не літають? Чи незапланованих салютів із боєприпасів не робимо? Мелітополь, до речі, в Запорізькій області знаходиться.

Чи знаєте ви, що коли хтось зруйнує Кременчуцьку греблю, то вся територія ЗАЕС (разом із СВЯП та сусідкою — Запорізькою ГРЕС) просто затоплюється. Повністю. Уявляєте собі масштаби катастрофи? Дядьку Усамо із соратниками! Навіть, якщо ти на нас дуже образишся (все може бути...), то не треба... Усім гірше буде.

...При згадці про свої зустрічі з академіком Сахаровим перший заступник голови Української екологічної асоціації “Зелений світ” Віктор Хазан, із яким мені випала нагода працювати, якось розповів, що стосовно атомної енергетики легендарний академік у розмові сказав: “ Усе почалося з того, що в Обнинську при роботі реактора виділялося тепло, і вирішили одночасно й місечко обігрівати. Бідолашному Курчатову і в страшному сні не могли приснитися ці величезні чудовиська — сучасні АЕС”. А Сахаров таки на питанні використання атома знався.

- Радмила КОРЖ, м. Дніпропетровськ

ДО ТРОПІЧНОГО ЛІСУ В КИЄВІ

Де живе слон? В Африці? Неправильно. Він живе недалеко від вас. У Києві, і вже давно. І ще велика кількість тварин із різних частин світу, і всі тут — у вашому місті. У кожного свій характер — і цим, здається, вони схожі на нас.

На всі наші запитання зголосилася відповісти завідувач науково-освітнім відділом зоопарку Любов Іванівна Коротка. Саме вона впродовж години (а стільки може тривати ваша екскурсія) розповіла нам неймовірні історії про неймовірних тварин.

ЧИ ЗНАЮТЬ КИЯНИ, ЩО...

— Нашому київському зоопарку вже 96-й рік. Спочатку він був на території ботанічного саду Університету св. Володимира. Зоопарк збільшувався, а отже, потребував нової території. Тож 1911 року перемістився на шулявські пустирі, де й існує понині. 1919 року зоопарк отримав статус національного, почали виділятися державні кошти, з'явила-

ся можливість подальшого розвитку. І вже на початку Другої світової війни налічувалося 238 видів тварин.

Під час окупації вивозилася велика кількість тварин, про що були збережені документи — акти про перевезення. А ще на території зоопарку був розташований німецький гарнізон. Після звільнення Києва залишилося дуже мало тварин і тільки два приміщення — “ведмежатник” і “лев'ятник”. Деяких тварин таки

вдалося повернути з Німеччини.

1961 року київською міською адміністрацією було прийняте рішення про генеральну реконструкцію зоопарку. Так, розбудовуючись та розширюючись, зоопарк зміг відновитися та навіть мав одні з найкращих на той час у Європі приміщення для птахів.

У 1999 році розпочалася реконструкція зоопарку. І, якщо ви давненько не були у зоопарку, то варто пересвідчитись, що ваше уявлення про нього таки дуже застаріло.

З приходом генерального директора Євгена Миколайовича Кирилюка почалися великі зміни, почалася реконструкція. Завершується будівництво тропічного лісу.

ДОБРЕ, ЩО ТВАРИНИ НЕ ВМІ- ЮТЬ РАХУВАТИ

Інакше їм би стало погано від тих цифр, котрі їх оточують кожного дня. Від тієї кількості їжі, яку вони всі разом з'їдають. А особливо цікаво було б побачити реакцію слона Боя, якби він навчився рахувати і дізнався, що споживає за день 150 кг їжі.

— У зоопарку сьогодні 360 видів тварин, близько 100 видів птахів, 3000 тварин, які за день споживають 1000 найменувань кормів. Бо раціон для кожної тварини індивідуальний і має складатися з багатьох компонентів. Так, наприклад, горилі необхідно 32 найменування кормів щодня. А слону — потрібно 20 компонентів. Відвідувачі можуть

побачити, що через певний проміжок часу проїжджає машина, що розвозить корми по всіх відділах. Для прикладу: хижаків годують один раз на день, оленів та бізонів двічі. Зрозуміло, що забезпечення їжею тварин — це дуже важка справа. До того ж, тваринам потрібна ветеринарна допомога й дорогі лікарські препарати.

ЗВІДКИ БЕРУТЬСЯ ТВАРИНИ?

— Ми співпрацюємо з Мюнхенським, Лейпцизьким, Братиславським та іншими зоопарками. Без цього зоопарк не може існувати, щоб не спілкуватися та не вести обміну тваринами з іншими зоопарками. Новоприбульці — це білі оріси, червоні ібіси (цих яскравих пташечок важко не помітити), пінгвіни Гумбольта, бурі капуцини — мавпи, що їх недавно привезли, а вони вже дали потомство.

Ми хочемо, щоб наш зоопарк був справді європейського ґатунку. Ми є членами Європейської асоціації зоопарків, а також Азійської. Кожного року до нас приїжджають куратори, які перевіряють умови утримання тварин. Тільки якщо умови відповідають договору, Асоціація передає тварин зоопарку.

ЧИ МОЖНА ВІДВІДУВАЧАМ ГОДУВАТИ ТВАРИН?

Звичайно, ні — це знаємо ми всі. Та порушення трапляються щодня. І підкидають тваринам їжу тут не лише діти, а, що найцікавіше, й дорослі разом із ними. **Порада:** якщо вам так кортить погодувати тварин, — підіть в "Українську садибу". Так називається контактний зоопарк, де вхід вільний, а тварин можна торкатися, та й їжа для них коштує лише 1 гривню. А щоб не сплутати пелікана з гускою (що якось було), бі-

ля приміщень з тваринами висять стенди з вичерпною інформацією про них. Також і застерігаючі написи, як от, наприклад, біля мавпочок. Оскільки вони є доволі непередбачуваними, можуть кидатися усім, що потрапить під руку. Між іншим, інколи дуже цікаво спостерігати, хто кого вивчає: мавпи людей чи люди — мавп. Бо і ті, й інші перекиваються одне одного через ґрати.

ЗНОВУ ПРО БОЯ. І НЕ ТІЛЬКИ

Чомусь найцікавішими для дітей завжди є тварини великі за розмірами. Це бегемот, носоріг і, звичайно, слон. Скільки поколінь дітей змогли побачити нашого київського носорога, який, (точніше — яка) 1968 року народження?! Слонові Бою не набагато менше, він народився 1976 року.

Ощасливила недавно працівників зоопарку поява на світ лошати Пржевальського. І, здається, таких щасливих моментів тут багато.

У зоопарку живуть не лише представники тваринного світу різних куточків планети, сюди також приносять скридджених тварин мисливці. Тож тепер тут проживає і лелека з одним крилом. Що сталося із цим прекрасним птахом — невідомо, проте можна бути спокійними — тут про нього піклуватимуться.

Раніше тут траплялися нещасні випадки з тваринами. Їх викрадали та просто вбивали. Нині зоопарк ретельно охороняється, тому такі історії більше не повторюються.

Порада для тих, хто хоче стати власником екзотичних тварин: звичайно, їй потрібно забезпечити необхідні умови співіснування з вами. І слідкувати за тим, щоб ваша тваринка не залишила свого місця проживання, адже за цим можуть потягтися трагічні наслідки. Мавп, узагалі, дуже небезпечно тримати вдома, оскільки це — непередбачувана тварина і може наробити лиха.

ПРО ПОБАЧЕННЯ В ЗООПАРКУ

Ви помиляєтесь, думаючи, що до зоопарку ходять тільки діти. І двічі помиляєтесь, якщо скажете, що вам буде сумно дивитися на тварин у неволі. Якщо ви так вважаєте, то, мабуть, давно були в зоопарку! Дайте колір своїм сірим будням. І, якщо ви юнак, здивуйте свою дівчину! Вона буде приємно вражена, а після такого екзотичного побачення буденність піде від вас назавжди.

• **Ярослава СОЛОНСЬКА**
Фото Г. ОБОРСЬКОЇ

НЕЗАБУТНІ

Осінь володарювала на землі, готуючи її до зимового сну. Кольорове листя неохоче зістрибувало з гілок дерев і, виконавши складні піруети під прохолодним подувом вітру, закінчувало своє мандрівне життя на землі різнобарвним шурхітливим килимом. З вицілолого за літо неба, пробиваючись через білі пухкі хмаринки, визирали тоненькі сонячні промінці, нагадуючи останню надію на повернення тепла і втілення земних мрій. Їх залишилося небагато, але поміж них вирізнялася одна, найзаповітніша: побачити свій задум, свою кропітку роботу над другим томом роману “Листя землі” не окремими розрізненими частинами, надрукованими в журналах “Основа”, “Світовид”, “Дзвін”, “Криниця”, газеті “Літературна Україна”, а оформленою, завершеною, поєднаною з окремими листочків, комп’ютерних варіантів — у книгу, потримати її в руках, вдихнути свіжий запах друкованої фарби. Не судилося...

Нові книги роману “Листя землі” Володимира Дрозда, письменника-шістдесятника, видані окремим фоліантом, запізналися, тому що письменник уже “зійшов із потяга живих, вийшов із останнього вагона, із останньої сходинок ступив — пасмом сивого туману, видихом Бога, згустком ніким ніколи не дослідженої, безіменної, небесної, неземної енергії”. А його титанічна праця, думки, спостереження відкрилися нам на сторінках так довго очікуваного “Листя землі” — народної епопеї, дивовижного візерунку Краю, людських долі, реальних голосів поліських селян.

Довгий шлях пройшов письменник до створення справд “книги книг”: задум народився ще коли йому було 22 роки, потім — ретельне збирання, занотовування спогадів багатьох людей, свідчень односельців, щоб ожила й промовила голосами до сучасників історична пам’ять поколінь. На думку Ліни Костенко, яка послідовно осмислює у своїй творчості — щоб минуле не зникло назавжди — тему історичної пам’яті, “велику книгу нашого народу” й досі ніхто не написав. На жаль, Ліна Костенко має рацію — такої книги ще не існує. Можливо, в майбутньому вона буде створена, але не одним автором, бо на це письменнику знадобилося б ціле життя; структурно така книга могла б складатися із великих частин, написаних у різних регіонах України та зв’язаних у єдине ціле історичною пам’яттю народу. Можна з упевненістю констатувати, що початок уже відбувся, й історична пам’ять поліського Краю “запальсувала” на сторінках роману В. Дрозда “Листя землі”.

Письменницький задум створити “художні життєписи своїх односельчан”, втілений на сторінках першого тому роману “Листя землі”, надрукованого 1989 року в журналі “Вітчизна”, а 1992 року — окремою книгою, відзначеною Державною премією імені Т. Г. Шевченка, був логічно продовжений у другому томі народної епопеї. Слід нагадати, що перші його частини були апробовані в літературних журналах, починаючи з 1995 року, і тільки 2003 року роман вийшов окремою книгою. У “нових книгах” роману В. Дрозд звернувся до складних історичних періодів у житті країни: становлення радянської влади на селі, голод та репресії 30-х рр. XX ст.,

героїчні сторінки війни, повоєнні роки. Широта охоплення життєвого матеріалу зумовила складність композиції твору, багатолінійність його сюжету, різноманітність художніх засобів. Усі події роману подаються письменником через світогляд народу, отже, часто оповідачі нехтують поясненнями ситуацій із точки зору “здорового глузду”, надаючи перевагу міфічності. В. Дрозд дає сам собі вичерпну характеристику, називаючи себе “записувачем, писарем”, який із намистинок людських долі утворює епічне полотно — літопис, крок за кроком висвітлюючи страхотливі реалії минулого.

Центром, що об’єднує всі книги роману “Листя землі”, постає авторська концепція добра і зла, виражена в змісті та в образній системі твору. В. Дрозд підносить її на загальнолюдський моральний рівень, окреслюючи як проблему духовності людини. У своїх роздумах про добро і зло він підводить героїв роману до розумін-

ЛІЄ

Роздуми над трилогією Володимира Дрозда “Листя землі”

ня Бога, який зображений у творі за християнським світобаченням оповідачів. Авторська ідея божественного начала, що поєднує в собі добро та любов, розкривається в образі Тані Чорної. Оповідь про її долю вибудовується на антитезі: трагічне (голод, хвороби, згвалтування воєнними, тяжка праця, самотня старість) — щасливе (світ природи). Останнє сповнене духовного сенсу, що його дарує людині природа, яка в романі виступає єдиним другом героїні, служить джерелом її позитивних переживань (“сонечко блисне уранні — і радієш”, “а найбільшою радістю моєю було — до лісу піти, із лісом говорити, душа в душу ми з ним жили”). Між лісом і героїнею відбувається постійний емоційний діалог (“ліс мене упізнав і теплом у душу дихав”, “ліс мене чув, і я лісу голос чула”, “із лісом розмовляю, лісу вклоняюся”), ліс у цьому контексті — передусім, узагальнений чинник психологічної характеристики, спосіб “розкриття душі” героїні. У свідомості Тані навколишнє середовище контамінується, насамперед, із сферою родинного буття. На прикладі сім’ї Чорних В. Дрозд зображує жахливу трагедію українського народу — голодомор

33-го року, коли “люди пакульські гасли, як каганчики”. Автор розгортає картини суворой дійсності голодного села через ряд промовистих деталей: ліпили балабушки із глини, рвали листя з липи, квіт акацій тощо.

Рисами добра і доброти письменник наділяє Нестора Семиро-зума та його дружину Уляну, берегиню роду. Цікавим є факт, що прізвище матері В. Дрозда справді було Семирозум, а діда його Семиро-зума називали майстром на всі руки. Нестор уміє лікувати, передбачає майбутнє, здатен на “диво” (покарати злу людину, претворивши її на вовка, “оживити” односельця) тощо. Він — уособлення душі рідного Краю. Отже, пам’ять про нього передається не лише у роду, а й серед односельців, а хрест на його могилі сприймається як символ незнищенності добра, віри, надії. Для утвердження ідеї незламності народних духовних ідеалів В. Дрозд використовує образ куца калини, що виріс на місці спаленого новою владою хреста на могилі Нестора.

Розгортаючи тему добра в “книзі” “Розказ про криницю Семирозумову”, В. Дрозд дотримується міфопоетичних канонів про справедливість добра, зображуючи боротьбу радянської влади з релігійними “пережитками” в Краї, що призвело до знищення джерела: закидали землею, утрамбовували дерев’яними товчачами, заливали цементом, навіть підірвали частину гори, яка поховала криницю. Прозаїк утверджує

ЄВАНГ

ЛІЄ

незнищенність віри в душах народу, промовиста в цьому плані деталь: вода знайшла собі вихід.

Уособленням зла в “Розказі про криницю Семирозумову” є образ Нестірка Волохача, онука Нестора Семиро-зума, якого дід свого часу врятував — іще немовлям. Зображуючи Волохача, письменник виділяє ситуації, спроектовані на руйнування життя, що призводить до руйнування особистості: розорення церкви, спалення ікон, висилка отця Олександра до Сибіру. Відмовившись від Бога в душі, “релігійних забобів” предків, персонаж зазнає моральної деградації, стає істотою, духовно спустошеною, з пануванням злого духу в його естві: “Диявол у його душі заблудлий кубло чорне звив, і наплотив дияволят, як гадючат гадюка”.

Мотив страху є наскрізним у зображенні історичного періоду в Краї. За З. Фрейдом, розрізняють страх раціональний, зумовлений зовнішніми факторами, і страх глибинний — ірраціональний. В. Дрозд, розгортаючи мотив страху, саме акцентує страх ірраціональний, що пов’язується в романі з народними переказами про Змія в лісі, який витягає силу з людей. В одному з епізодів є трагікомічна деталь: селяни самі списки складали, хто наступний у черзі потрапити до Змія і зникнути безвісти.

Образ Змія — один із багатозначних символів світової культури, а боротьба з ним — один із архаїчних фольклорних сюжетів, у якому яскраво простежуються міфологічні корені. Він представлений у міфології та релігії народів світу, практично в усіх християнських переказах та легендах. Скориставшись цим образом і В. Дрозд, переосмисливши його. Уособленням Змія в романі є Надсекретний Об’єкт, побудований в урочищі Зміїному. Для московського керівництва Об’єкт — хворобливо-фантастична ідея: прокласти під річкою Невклею тунель, у якому сховається танкова колона й “замити опиниться на протилежному березі”. За допомогою Змієвих слуг (Шльоми, Агаса, Альохіна) Об’єкт перетворився на пекло для Краю. “Наявність пекла породжує страх перед владою, а страх — формує нову людину. Страх — найголовніший творець суспільства”, — розмірковував капітан

навівців, які втратили людську подобу, перетворилися на зазомбованих істот, підпорядкованих одній меті — вірно служити обраному ідолу, Сталіну. Мав рацію Іван Фізер (США), вручаючи нагороду від Фондації Омеляна й Тетяни Антоновичів В. Дрозду за перший том роману “Листя землі”, відзначаючи його насиченість “мало не апокаліптичними жахами і стражданнями”.

Дотримуючись народних вірувань про перемогу добра над злом, В. Дрозд вводить у контекст твору опис стародавнього ритуалу знищення чорної сили зла в Краї. Його здійснення відведено жінці. Виконавцем цієї місії стає на прохання мньовчан здавна шанована в народі Уляна Несторка. Уляна збирала семеро молодих дівчат, які всю ніч вишивали білий рушник — як втілення світла й добра — для перемоги над нечистою силою, потім плывла на катері, наостанок розстелила рушник на перехресті трьох доріг, тричі перехрестила. Використані В. Дроздом фольклорні елементи, майстерно вкраплені в роман, допомагають розкрити багатство духовного світу поліських селян, їх високий духовний рівень. Символічним є образ рушника, що виконує роль берега Краю.

Нові книги роману “Листя землі” характеризуються взаємопереплетеністю сюжетних ліній і міфологічною насиченістю, вони — своєрідне послання майбутнім поколінням, щоб не заблукати на візерункових життєвих стежках, зробили правильний вибір, керуючись божественною концепцією добра й любові, заради них і гоманять герої книг В. Дрозда, оповідаючи про свої нелегкі долі.

● **Любов ЯШИНА**

НОВЕ ВИДАННЯ

«ДУША ЖИВЕ ЛЮБОВ’Ю Й СЛОВОМ...»

Поетичну квінтесенцію нової збірки харків’янина Володимира Калашника “Бентежне надвечір’я” (Харків: Майдан, 2004) можна було б визначити так: “Злилися радості й жалі у поетичних живото-рах” (В. Барва). Художньо-образні антитези — це ті композиційні елементи, що виражають її самотність. Напрочуд світлі суперечності в супроводі передвечірніх дещо стриманих інтонацій пронизують мовленнєвий простір усієї книжки. Рання осінь віку ліричного героя, що принесла чималі здобутки, втішає й водночас бентежить його молоду душу. Невблаганний час як об’єктивна данність і нестаріюча душа — ключова антитеза збірки.

Духовне життя поета — це низка зневір-умирань і воскресіння. Запорукою неодмінного відродження душі є “Любов-Месія”. Їй одній вона служить, знаючи, що спасіння — лише з нею й через неї. Особливість такої любові виражається через її “старомодну” природу — безкорисливість. Такий любові чужий дріб’язковий егоїзм чоловіка-власника. Почуття ліричного героя не лежать на долівці буття, а перебувають на високих шаблях духовності — на тих шаблях, де чути відлуння Дантових сонетів до Беатріче.

Герой В. Калашника знає, що збагнути сутність кохання неможливо, й тому доходить висновку, що у природі, життя й кохання — *Свої закони / І своє беззаконня теж*. Він впадає в такий собі лірико-поетичний агностицизм, крізь пелену якого його світ постає безмежним у часі й просторі, наповненим чарівними таємницями, несподіванками, відкриттями.

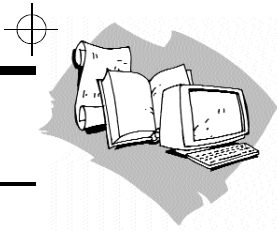
Важко збагнути, як авторові — професору, доктору філологічних наук, відомому в Україні лексикографу — вдається перемикаючи реєстр свідомості з науки на мистецтво, переходити з простору прагматики до простору художньо-образної лірики. Можливо, відповідь треба шукати в семантиці його провідних афоризмів, таких, як оцей: *Душа живе любов’ю й словом*.

Тривожний біль за майбутнє доходить межі, за якою — відчай і зневіра: *Болить душа за тебе, Україно, — / Синів невдячних стільки маси ти, / Сілих героїв чвар і суети...*

Поетичним здобутком автора є його переклади світової класики (О. Хайям, Ф. Петрарка, Й. Гете, П. Верлен, С. Єсенін, О. Блок та ін.). Автор шанобливо ставиться до тексту оригіналу й водночас не втримується від бажання делікатного перетрактування художнього образу. Наприклад, переклади О. Блока: *Та час настав, і ти пішла із дому, / Я зняв обручку і штурнував у ніч... Я кликав, але ти не озирнулася, / Я сльози лив, не зглянулася ти, / У синій плащ печально загорнулася, / Щоб в ніч холодну з пам’яті піти*.

Нова збірка вченого-поета рясніє багатьма мудrimi й водночас художньо вишуканими поезіями, яку із задоволенням візьме в руки український читач.

● **Володимир ПІВЕНЬ**, м. Слов’янськ Донецької обл.

МОЛОДЬ

Юнаки і дівчата з молодіжних організацій — «Молодої Просвіти», НСОУ «Пласт» і «Молодіжного націоналістичного конгресу» — кількох регіонів України спільно зі Скаутською організацією харцерів Польщі провели впорядкування українського цвинтаря в передмісті польського міста Каліш — Щипорно. Там поховані вояки Симона Петлюри, які спільно з військовими маршалка Польщі Юзефа Пілсудського билися з більшовиками і після поразки були інтерновані в Польщу та проживали у військових таборах. У 1944 році український військовий цвинтар у передмісті Каліша був знищений радянськими військами. Лише на невеликій його частині збереглися побиті хрести із тризубами, які нагадували, що ця земля стала останнім притулком для сотень українців. У 1999 році українська громада Каліша встановила на цвинтарі пам'ятний знак на честь захисників України. І от нарешті наприкінці цього річного липня спільними зусиллями української та польської молоді кладовище було впорядковане.

Українську делегацію очолювали Віталій Мороз — Голова ВМГО «Молода Просвіта», Сергій Годлевський — заступник голови Волинської обласної організації УНП та Ігор Гузь — голова Волинської обласної організації МНК. Польську сторону представляв інструктор станиці харцерів міста Згех Ярослав Горечкий.

Акція була профінансована Головною радою харцерів Польщі, Міністерством охорони пам'яті й мучеництва республіки Польща та Міністерством у справах сім'ї та молоді України. Такий поважний патронат дозволив нам безкоштовно відвідати сусідню державу та вклонитися землякам, полеглим за незалежність Батьківщини. Крім Щипорно, ми ушанували покладанням квітів поховання вищих офіцерських чинів армії УНР на кладовищах «На рогаці» та «Мейкове» в Каліші й на православному кладовищі у Варшаві.

Впорядкування українцями могил співвітчизників викликало величезний інтерес польської громадськості. За три дні нашого перебування в Щипорно цвинтар відвідали

ПАМ'ЯТЬ ПОКОЛІНЬ

Нещодавно завершив свою роботу десятиденний українсько-польський табір «Пам'ять поколінь», проведений Всеукраїнською молодіжною громадською організацією «Молода Просвіта». Акція була присвячена вшануванню пам'яті українських воїнів, полеглих на польській землі в період 1918—1921 років.

Учасники табору «Пам'ять поколінь»

кілька місцевих і загальнопольських телерадіокомпаній, кореспонденти друкованих ЗМІ. Віддав честь загиблим і віце-президент міста Каліш.

Звісно, що для таборовиків з України перебування в Польщі було не тільки робочими буднями. Польські друзі підготували для гостей чудову культурно-відпочинкову програму. Ми відвідали музеї і міську ратушу в Каліші, поклали квіти до пам'ятника Тарасові Шевченку у Варшаві, де мали півгодинну екскурсію. Пройшлися і старовинними вулицями Любліна.

Гостювали ми в домівках харцерів у Лод-

зі та Згехі — побачили, як живе наймасовіша молодіжна організація Польщі. Цікаво: ця скаутська організація (заснована в 1911 році у Львові) набула такої популярності серед поляків, що не була скасована і в комуністичні часи. Нині лави харцерів об'єднують понад 200 тисяч членів.

Специфіку польського скаутингу ми відчули, перебуваючи на харцерському таборі у Вармійсько-Мазурському воєводстві біля міста Ожич. Наметове містечко розташувалося серед лісів і найбільших у Польщі Мазурських озер — на землі, що належить харцерам. Воно виростає тут щоліта. Дорогу до

табору спеціально не асфальтують, щоб таборовики відчували якнайтісніший зв'язок із природою.

Подорож до Польщі — це нові друзі, не повторні враження, спільні українсько-польські ватри, на яких звучали і «Hej so-koly», і «Ogen», і «При долині куш калини», і «Там під Львівським замком», і «Ой на горі два дубки». Щоденна культурна програма яскраво показала українську молодь, взагалі, й «Молоду Просвіту», зокрема. Справжньою зіркою вечорів біля вогнища став співак-бандурист, голова «Молодої Просвіти» Віталій Мороз. Були українсько-польські пісенні дуєли, спільні концерти; поляки вивчали й виконували українські пісні, українці — польські. Особливо вразило харцерів звучання бандури.

Про атмосферу, яка панувала там, найкраще говорять самі учасники.

Семен ІВАНОВ, Луцьк, МНК: «Мене вразило все — Польща, поляки, їхня обізнаність і доброзичливість, терпіння наших комендантів і бунчужного. Ми, українці й поляки, залишилися дуже задоволені цим табором. Співпраця з сусідами для нас дуже важлива»...

Наталка ПРОГНИМАК, Полтава, «Молода Просвіта»: «Дуже вразила підтримка польської сторони та повага, з якою ставилися до нас. Відчувається, що ми зробили корисну справу. Сподіваюся, що такі заходи стануть доброю традицією. Ми єдині з поляками в бажанні вшанувати пам'ять загиблих».

Олег ПАШИН, Олеся БЛАЩУК, Київ, НСОУ «Пласт»: «Велика справа. Великий вчинок. Але згадаймо, скільки героїв лежить і в нашій українській землі, за яку вони віддали своє життя. Згадаймо вояків УСС, УПА, Героїв Крут і Базару, козацькі цвинтарі... Попереду — багато роботи».

15 серпня 250 харцерів приїдуть в Україну, в село Коснюківка Маневицького району Волинської області, аби впорядкувати поховання воїнів армії Пілсудського. «Молода Просвіта» візьме активну участь у цьому заході. Зараз ми відновлюємо пам'ять про людей, які віддали життя в боротьбі з «червоним демоном», — пам'ять, яка не має кордонів...

Євген БУКЕТ, заступник голови ВМГО «Молода Просвіта»

НАДБАННЯ

Школа стала базовим майданчиком Інституту українознавства (таких шкіл в Україні — 24). Педагогічні й методологічні зв'язки з центром українознавчої науки країни допомагають упроваджувати українознавство в навчально-виховний процес, що сприяє відродженню самосвідомості українства на теренах Луганщини.

Наступним кроком у розбудові української національної школи в обласному центрі стало створення Асоціації українськомовних шкіл, яку очолив п. Юрій Принь. Три школи з українською мовою навчання (№ 21, 31, 59) співпрацюють, ділячись здобутками на шляхах українізації нашого зросійщеного регіону.

Але, мабуть, шлях до української національної гімназії ім. Бориса Грінченка був би ще тривалішим, коли б не активна співпраця вчителів, адміністрації школи з луганською «Просвітою», з її керівниками — головою обласної «Просвіти» Володимиром Семистягою та головою міської «Просвіти» Юрієм Кисельовим. Більшість педагогічного колективу нашої школи стає активними просвітниками, бере участь у всіх заходах луганської «Просвіти», учні перемагають у багатьох конкурсах, ініціативних «Просвітою».

Олександр Бухалін та Олена Мінко — переможці конкурсу рефератів до 135-ї річниці від дня народження М. С. Грушевського. Поліна Середа, Олена Мінко, Олена Щербаківа — переможці обласного конкурсу творчих робіт до Дня української писемності та мови. Гурти української пісні й слова нашої школи — постійні учасники заходів луганської «Просвіти». Найбільше запам'ятався День матері (підготувала голова Артемівського районного об'єднання «Просвіта» міста Луганськ Олена Ішук разом із учнями 6—8 класів), виступ гуртка

ЛУГАНСЬКУ УКРАЇНСЬКИМ — БУТИ!

Просвіт'яни-вчителі гімназії ім. Бориса Грінченка (перший ліворуч — директор гімназії Принь Юрій Васильович).

шанувальників української мови (керівник Олена Осичнюк) на святі до 140-річчя від дня народження Б. Д. Грінченка, радіопередача до річниці від дня народження Олени Теліги (ведучі — голова луганської обласної жіночої організації Всеукраїнського товариства імені Олени Теліги О. А. Осичнюк і голова Луганської міської «Просвіти» Ю. О. Кисельов). А яким вражаючим дійством був виступ молодих просвіт'ян школи під час святкування 190-річчя від дня народження Тараса Шевченка на центральній площі міста і в Українсько-Канадському центрі «Відродження», проведений спільно з обласним об'єднанням «Просвіта». Кілька років поспіль учні школи відзначалися в обласному етапі Всеукраїнського конкурсу знавців української мови ім. Петра Яценка.

Учні-просвіт'яни нашої школи з ініціативи Луганського обласного об'єднання «Просвіта» підтрима-

ли Всеукраїнську акцію зі збору коштів на спорудження Тарасової церкви в Каневі — тільки перший внесок становив 152 грн., а також зібрали 70 грн. на побудову пам'ятника Олені Телізі в Києві.

Плідна робота просвіт'ян нашої школи (сьогодні — вже гімназії ім. Бориса Грінченка) дає свої результати. Нас знають і шанують не тільки на Луганщині, а й у столиці. Школа активно співпрацює зі Злученням Українсько-Американським Допомоговим Комітетом (голова — Григорій Малиновський, заступник голови — Віра Принько), який щорічно спонсорує поїздки наших учнів на Різдво Христове до Галичини, Волині, Поділля, а влітку — на відпочинок до Чорного моря. Київські меценати забезпечують безкоштовні сніданки дітям початкових класів, подарували школі різнограф, що дозволяє випускати учнівські поетичні збірки, шкільні газети.

Традиційними в школі стали

Завдяки державницькій позиції Луганського обласного об'єднання «Просвіта» та обласного об'єднання громадських організацій національно-державницького спрямування середня загальноосвітня школа № 59 гуманітарно-художнього профілю з українською мовою навчання обласного центру стала українською гімназією ім. Бориса Грінченка, що не може не порадувати всіх тих, хто бореться за утвердження рідної мови у своїй державі.

зустрічі вчителів, молодих просвіт'ян із відомими діячами України, народними депутатами, українськими державниками — Левком Лук'яненком, Костянтином Ситником, Володимиром Шовкошитним, головою НСПУ Володимиром Яворівським, літературознавцем Дмитром Стусом, письменником Анатолієм Погрібним, лауреатом національної премії імені Т. Шевченка Василем Голобородьком, лауреатом премії імені Грінки Іваном Низовим.

Яким бачиться майбутнє нашої гімназії?

Мріємо про те, щоб вогонь Грінченкової любові до рідної мови, України запалив дитячі серця. У найближчих планах гімназії — налагодження зв'язків з Олексівською середньою школою, де сім років працював Борис Грінченко і де знаходиться музей його імені; співпраця з викладачами кафедри української літератури Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка та колективом Східноукраїнської

філії інституту літератури НАН України імені Тараса Шевченка на чолі з професором Олександром Галічем, а особливо з науковцем і громадським діячем Олексієм Неживим, який досліджує педагогічну й літературну діяльність Б. Д. Грінченка. Плануємо створити в школі кабінет-музей Бориса Грінченка, де окремими сторінками буде висвітлена наукова й літературна діяльність наших краян — почесного голови Луганського обласного об'єднання «Просвіта», першого лауреата премії імені Бориса Грінченка Богдана Пастуха; письменника, лікаря, просвіт'янина, відомого громадського й державного діяча Юрія Єненка; відомого письменника, просвіт'янина й громадського діяча, дослідника творчості Бориса Грінченка Анатолія Погрібного. Традиційним у гімназії стане тиждень пошанування пам'яті Бориса Грінченка. У майбутньому плануємо організувати лекторій для вчителів міста з метою ознайомлення з педагогічними поглядами Бориса Грінченка. Учителі-просвіт'яни виступають ініціаторами поширення відомостей про педагогічну й літературну діяльність Б. Грінченка серед учнів шкіл області.

Через газету звертаємося до громадськості України й зарубіжжя: нам потрібні спонсори для поповнення фондів бібліотеки гімназії творами Бориса Грінченка й матеріалами про його творчість. Вважаємо, що тільки спільними зусиллями із Всеукраїнським товариством «Просвіта» ми зможемо реалізувати навчальний і виховний потенціал української національної гімназії в Луганську, утвердити національну мову й національну ідею і тим самим піднести національну свідомість учнів та їхніх батьків на цьому край зрусіфікованому Сході України.

Олена ІШУК, Тетяна КРИЧЕВСЬКА, Олена ОСИЧНЮК

«О, СЕСТРИ, СЕСТРИ...» ХАЙ ВАМ ЩАС-

ЗНАЙОМСТВО ЗБЛИЗЬКА

— А от про пісні — окрема розмова. Ви їх підбираєте до свого репертуару за яким критерієм?

— Любимо українську ліричну пісню — народну й сучасну. А вона — чарівна і подобається людям будь-якого віку, що прагнуть розради для душі. Самі співаємо з дитинства, бо ми — рідні сестри з дуже співучої родини і маємо цікаве родинне коріння, яким можна пишатися. Сім'я нашої мами, Зої Іванівни, ще до її народження переїхала з Черкащини до Східного Казахстану. І там, далеко від України, наші рідні співали українські пісні, грали на різних музичних інструментах, не забули рідної мови та національних традицій. Співав і наш прадід по батькові, бо був дяконом Києво-Печерської лаври. Дід, Трохим Іванович, навчався в Музично-драматичному інституті ім. Лисенка в Києві. До дев'яности років співала наша бабуся. По лінії цієї бабусі був брат, який сам виготовляв бандури й грав на них. У нашого тата є брат і дві сестри — професійні музиканти, які дуже добре співають, а крім цього, мають хист до театрального мистецтва. Тато наш, Леонід Трохимович Коваль, — співак. Він працював у хорі Держтелерадіо України, у хорі Іконника та в ансамблі бандуристів під орудою Андрія Бобира. Мамину ніжну пісню ми слухали з першого дня свого життя, і саме мама почула, як Галочка у рік і вісім місяців співає дорослу пісню про любов, і свідомо змінила її репертуар на дитячий. А коли народилась я (Людмила), то невдовзі ми співали разом зі старшою сестричкою.

Під час літніх канікул до нашої бабусі їзджалися її дорослі талано-

Рівно десять років тому вони записалися для участі в першому міському конкурсі "Співуча родина" як "Сестри Турчак". Назва, за прізвищем старшої сестри Галини, планувалася як тимчасова. Так мимоволі склалося, що дует живе і співає вже десять років. Пісні звучать і в телеэфірах УТ-1, ТЕТ, ТРК "Київ", "Гравіс", і по радіо. Сестри були гостями різних радіо-програм — "Обрії", "Мистецький простір", "Знакова постать", "Булочка на двох", "Пісня року", "Зустріч на Майдані", "Подарунок від Луківа" та інших; були переможцями "Пісні року", "Прем'єри пісні", "Доміно".

вити діти, вечорами приходили друзі-односельці, й починалися цікаві домашні концерти. Я й сама організовувала концерти за участю сільських дітей, була режисером лялькових музичних вистав. Усі рідні захочували нас до творчості. Певно, ширі пісні полтавського краю та репертуар наших батьків — справжні цінителі української пісні — сформували наші пісенні вподобання й визначили творчу долю. А взагалі, якщо згадати найприємніші та найсильніші враження дитинства, то, напевне, це були ті часи, коли ми мали змогу слухати пісні у виконанні наших батьків і гостей-артистів.

Ми закінчили музичну школу, вчилися у студії училища ім. Глієра та брали приватні уроки з вокалу. Ще в дитинстві ми часто співали на чотири голоси — батько, мама, я та Галочка. Коли співаєш, то більше працюєш душею, ніж голосом. Це й досі — наша улюблена манера ви-

Квіти від дочок — радість для батька-співака

конання пісень, навіть стиль, якщо так можна сказати.

У нашій родині був культ любові до дітей. Певно, що саме таке виховання і сформувало нас як творчих особистостей. Ми ніколи не виходимо до людей байдужими, адже артист, на наше глибоке переконання, — це людина, яка широко дарує тепло свого серця людям, несе їм шматочок свого сонця. Ми просто інакше не вміємо. І хоча ми не можемо присвятити себе повністю професійній пісні, бо Галина — держслужбовець, а я працюю стилістом на каналі СТБ, дякуємо Богові за те, що є у нашому житті ця велика радість — можливість співати. Як засіб самовираження, як можливість подорожувати, знайомитися із цікавими людьми, як ліки для душі від всіляких життєвих негараздів.

— Як ви реалізуєтесь як митці? **Масте певну структуру, що органі-**

зовує гастрольні поїздки, концерти, виступи?

— Найчастіше співаємо в клубі "Співуча родина", що при столичному Будинку вчителя, бо вже десять років є віце-президентами цього клубу. До речі, разом із президентом Г. М. Лактіоною та іншими членами клубу у вересні 2004-го ми святкуватимемо десятирічний ювілей. Все інше — це або приватні знайомства з організаторами концертів, або просто наші друзі з музичних кіл запрошують нас виступити. Нещодавно ми повернулися з Литви, де проводилися святкування шевченківських днів. Литовська діаспора сама вийшла на зв'язок, бо вони десь чули нас, і ми їм сподобалися. А в Острог нас запросили після того, як там побував у відрядженні Галоччин чоловік. Іноді до нас звертаються представники концертних агенцій і пропонують свої послуги, але ми ні з ким кон-

кретно не співпрацюємо. Гроші від творчої діяльності, тобто заробітки, — не головна наша мета, тому маємо можливість і свободу вибору: де співати, що співати і з ким.

— Ви маєте якусь підтримку з боку чоловіків, дітей, рідних? Як вони ставляться до ваших концертних і гастрольних виїздів?

— Із цим ми маємо повний комфорт. Чоловіки в усьому підтримують нас, допомагають. На концертах завжди присутні наші діти, батьки, рідні, свекрухи разом зі своїми друзями. Маємо й просто шанувальників, які завжди приходять на наші концерти.

— А з ким Ви працюєте?

— У нас все — поетапно. Колись був етап активної співпраці з Мар'яном Гаденком. Ми познайомилися на конкурсі сучасного романсу "Осіннє randevu", який він проводить у вересні кожного року в м. Миргород. Результатом знайомства став випуск компакт-диска та аудіоальбому "Я тебе не забуду ніколи". А ще до цього був випущений аудіоальбом "Тиха вода", хрещеним батьком якого став Ігор Поклад. Виконуємо пісні Віктора Ліфанчука, Василя Іваницького, Сергія Мороза, Гіорія Якубовського, Олександра Мірошниченка, Леоніда Нечипорюка, Людмили Височинської.

Із поетів співпрацюють з нами Юрій Рибчинський, Лариса Петрова, Вадим Крищенко, Василь Іваницький, Наталя Зубицька, Зоя Кучерява, Олександр Грек. Разом ми всі складаємо добрий творчий колектив, який творить сучасну естрадну українську пісню, бо любимо її самі всім серцем і даруємо тим, хто потребує тепла для душі й слова для розуму.

Розмову вела
Леся САМІЙЛЕНКО

РОМАНТИЧНЕ ДЕСЯТИРІЧЧЯ

КЛАСИКА

Немало гучних ювілеїв відсвяткували українські митці та колективи останніми роками. І лєвова частка цих імпрез випала на долю великих оркестрів, ушавлених хорів, танцювальних ансамблів, зірок-солістів вітчизняної оперної, а чи концертної сцени. І якось "за кадром" залишаються численні колективи виконавців, творчим кредо яких стала камерна музика. Саме до них можемо зачислити й чудовий дует солістів Національної філармонії України, заслужених артистів України Германа Сафонов (скрипка) та Олени Строган (фортепіано), відомий далеко поза межами рідного Києва. Шанувальники їхнього таланту мали змогу послухати нову концертну програму, підготовану цими музикантами до десятиріччя своєї плідної діяльності на концертній сцені в Колонно-

му залі імені М. В. Лисенка.

Цей некороткий шлях був пройдений гідно й приніс виконавцям не лише справжнє визнання, а й чимало вагомих досягнень. І коли ми нині замислюємося над питанням, у чому ж полягають секрети успіху цих двох обдарованих людей, то, перш за все, визнаємо: у великій працелюбності. Адже впродовж свого творчого десятиліття вони виступили з десятками концертних програм. Репертуар дуету нині охоплює музику понад трьохсотрічного періоду, чимало творів цей колектив не тільки виконав уперше, а й зробив популярними в українського слухача.

Основу репертуару дуету складають переважно твори романтичного звучання. Саме такі були обрані артистами для свого ювілейного вечора. Чотири сонати для скрипки та фортепіано представників європейської музичної класики склали програму концерту: в першому відділі звучали твори В. А. Моцарта та Р. Шумана, у другому — А. Онеггера та С. Франка.

Хочеться думати, що творче десятиліття було-таки "однією із" значних віх у творчій еволюції відомого дуету. Адже ми знаємо цих музикантів і як блискучих виконавців музичної класики XVIII—XIX ст.ст., і як натхненних інтерпретаторів непростой музики XX ст., і як невтомних популяризаторів творчості українських авторів. Це ще раз підтверджує записаний нещодавно режисерами "EMI" та відтиражований компакт-диск із програмою скрипкових сонат у виконанні Г. Сафонов та О. Строган. На диску представлена також відома скрипкова соната Ю. Іщенка, кращими виконавцями якої вважаються саме ці музиканти. Не будемо, як то кажуть, забігати наперед, але, сподіваюся, ми станемо слухачами ще не однієї блискучої концертної програми столичного дуету й триматимемо в руках не один компакт-диск, що фіксуватиме їхні переконливі інтерпретації творів світової музичної класики.

Богдан СЮТА

ДЕТЕКТИВ ЧИ ОЧИЩЕННЯ

ПРЕЗЕНТАЦІЯ

Печерська жіноча рада Києва у міжднародному благодійному фонді "Духовна спадщина" провела презентацію книжки Володимира Коскіна "Позбавлені долі, або Трон для смертника". Поетеса Тетяна Майданович — головний редактор видавництва "Криниця" — представила новий гостросюжетний твір Володимира Коскіна і самого автора — журналіста й літератора. Роман, який читається на одному подиху, захоплює не тільки легкістю мови й гострим сюжетом. У долі однієї людини — головного персонажа, який багато разів змінював своє ім'я та прізвище, — сфокусовано кілька десятиліть нашої історії.

Ніби двома руслами тече оповідь — історична частина, оповідає про події трагічні. Сучасні ж події, аж до постперевбудовчих змін у державі, описані мовою, близькою не до класичної прози, а до сучасної, якою розмовляють у побуті. Кожен персонаж тут ви-

різняється в діалогах тільки йому притаманною манерою вислову. І це становило певну складність для перекладу. Адже видавництво "Криниця", опублікувавши книжку російською мовою, запланувало її українськомовний варіант, до речі, значно доповнений автором. Події, що відбувалися в Західній Україні в перші повоєнні роки, відтворені Володимиром Коскіном об'єктивно, правдиво, адже він вивчив архіви, які лише недавно відкрили для доступу органи держбезпеки. Тож чимало ідейних, ідеологічних непорозумінь між ветеранами, які воювали в різних арміях, визволяючи Україну, можуть бути усунені й спростовані, коли дізнаються вони, хто ж насправді чинив убивства, прикриваючись іменем "лісових братів".

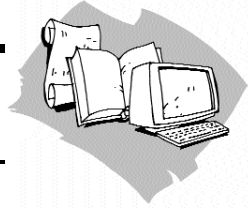
Авторові книжки ставили багато запитань. Розвиток характерів у романі "Позбавлені долі, або Трон для смертника" умотивов-

ваний, хоча кілька конкретних людей із їхнім досвідом і фактами біографії ніби переплавлені в головного героя. Цю книжку не назвеш детективом, хоча читач напружено стежить за розвитком колізій. І ніяк не вдається вгадати, як і куди поверне оповідь. Навіть відтворюючи в романі явища негативні, Володимир Коскін має унікальну, як для сучасної прози, здатність: висновок, без зайвого моралізаторства, буває тільки позитивний. Тобто, наявний процес очищення душі, катарсис. А це вже — ознака справжньої літератури.

Ті, хто побував на презентації книжки у фонді "Духовна спадщина" на Хрещатику, 48, одержали подарунки з автографом. Чимало книжок видавництво разом із фондом передало бібліотекам Києва і, звичайно, в первинні організації жіночих рад Печерська.

Ганна КОЗАЧЕНКО

ТОЧКА ЗОРУ

В УКРАЇНСЬКЕ РУСЛО

Віктор Ющенко — **посланець від народу, якому не байдужий біль народу**. Цей народ утомився від безвиході, неспроможності заробити на гідний прожиток і неспокою через чуже телебачення, радіо, чуже пересмішництво преси й цинізм нових багатіїв та їхніх політиків. Цей народ давно чекав нагоди все змінити.

Ющенко — не ідеал, не кращий і не гірший. Він — той, на кого впав вибір першим повернути справи в українське русло. За ним будуть президенти, яким буде набагато легше виводити Україну на високий щабель світової ієрархії, якого вона варта по праву. Якщо ми послухаємося хитромовних дотепників і не відчуємо відповідальності моменту, здамося на волю вмовляльників, що говоритимуть нам із телеекранів, — ми втратимо зручний момент.

Таких моментів було досить в Українській історії. Сіячі заздрощів і розбрату, кожен у свій час, робили свою чорну справу: від Петра Першого і більшовицького комісаріату аж до сучасних теледотепників, оригіналів і політехнологів — збирачів земель ЄЄП.

Нам забивають голови ідеями соціалізму та справедливості, не говорячи простої істини: **спочатку Україна повинна бути українською!** Без цієї умови проекти справедливості і навіть державна самостійність — справді ілюзія. Саме проти таких ілюзій мали б боротися борці з ілюзіями, як назвався добродій кандидат Корчинський.

- Володимир ФЕРЕНЦ, м. Івано-Франківськ

РЕЗОНАНС

Перед виборами до Верховної Ради мені щотижня поштар доставляв газету під пильним редагуванням Владіміра Панкеева. Це був орган сумновідомої партії червоної троянди.

З яких міркувань подаровано цю односторонню, злостиву газетку мені — людині, яка ніколи в житті ні до

БУЛА ЗВ'ЯЗКОВОЮ

Шкода, що Київ далеко, а то зайшла б іще до Вас у редакцію, розповіла б, як я, дурна, хоч і бита, повірила була полум'яним словам Д. Корчинського (листівку прочитала) і взялася у себе в Херсоні створювати осередок організації "Щит Батьківщини". Він навіть доручення на моє ім'я зробив

ТУАЛЕТНИЙ ПОДАРУНОК

якої партії не належала? І хоча двічі я намагалася відмовитися від цього подарунка СДПУ(о), звертаючись у відділ доставки, — марно.

До цього часу орган "есдеків" справно мені надходить, хоч під час минулих виборів блок "За ЄДУ" зазнав ганебної невдачі.

А оце щойно зібрала всі подаровані екземпляри і віднесла до приймального пункту мукулатури. Це дало до мого бюджету кошти, за які маю 2 рулони туалетного паперу.

- Катерина РОМАНЕНКО, м. Київ

не видно; але все ж можна прочитати, як високо цінував колись пан Корчинський Юлію Тимошенко. Що ж у нього сталося зі свідомістю? Давно хочеться запитати його, про це. Шкода, що 9 березня, перебуваючи в Києві, не встигла підійти до нього, бо швидко зник він від пам'ятника Шевченку.

- Валентина ІГНАТЕНКО, м. Херсон

ДО ПАНА В. Ф. ЯНУКОВИЧА

Шановний Вікторе Федоровичу! Із задоволенням сприйняли Ваше запрошення, як кандидата у президенти України, **писати програму разом**.

Тому просимо включити в свою (нашу) передвиборчу програму відповідний пункт про відновлення з 1 вересня 2004 р. діяльності незаконно ліквідованої в Донецьку школи № 36 з українською мовою нав-

чання, не чекаючи рішення Європейського Суду, куди батьки змушені звернутися по захист своїх прав.

Тим більше, що 2 вересня 2003 року Ви перед усією Україною пообіцяли зберегти цю школу.

Проти ліквідації цієї школи були також Міністр освіти й науки України, кілька фахових комісій Верховної Ради України, народні депутати України та багато-багато інших

ЗА НАШУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ!

Викирити з нас почуття меншовартості, мабуть, так само важко, як і колорадського жука.

Мене турбує так звана "масова культура": замість нормальних трістіх музик у селах Прикарпаття починає панувати електронний музичний закордон.

А тут іще й американізоване невігластво по телебаченню допомагає руйнувати нашу національну

свідомість, так само, як і комуністичний атеїзм.

Пора вже на Державному рівні довести, що будувати "комунізм" чи "соціалізм з людським обличчям" у нас в Україні — це злочинно!

Усе вирішують кадри.

Потрібно, щоб до влади прийшли національно-свідомі кадри.

Слухаючи радіо "Свобода", читаючи пресу демократичного

громадських організацій та діячів.

Не втрачаємо надії, що Ви виконаєте свою обіцянку й зробите все від Вас залежне, щоб із наступного навчального року відновила свою повноцінну діяльність школа І—ІІІ ступенів № 36 з українською мовою навчання.

- Людмила КОНДРАКОВА, голова батьківського комітету, Ніна ПРОКОПОВИЧ, директор школи, Раїса ПАТОКА, від учителів школи

спрямування, сподіваюсь, що колективний розум народу зробить вірний вибір!

Але як уникнути фальсифікації?

Вихід лише один — прийти всім на виборчі дільниці й проголосувати так, як на референдумі 1 грудня 1991 року, — за волю і щасливе майбутнє України. Бо кандидат у нас лише один!

- Микола ДУБЧАК, с. Яблунів Косівського р-ну Івано-Франківської обл.

МЕНТАЛЬНІСТЬ

Але ж є закони, які неможливо двозначно трактувати, а їх порушення відбуваються відкрито, приховати їх неможливо. Якщо такого роду порушення удавано не помічають державні службовці й політики, це шкодить легітимності всієї влади. До речі, ті ж порушники й байдужі спостерігачі, зазвичай, перед народом скаржаться на те, що закони не діють. Проста людина на практиці може легко пересвідчитись у тому, що стосовно неї всі закони діють. Натомість стосовно сильних вони мають дуже вибіркового характеру. На кожен відступ від закону знаходиться офіційна причина чи пояснення. Закон про мови і 10 стаття Конституції порушуються без серйозних пояснень, особливо у сфері застосування державної мови. А оскільки державна мова є однією з основ конституційного ладу, саме такі порушення наносять величезну шкоду легітимності сучасної української влади, спричиняючи її відчуження від народу. Наслідки цього ми бачимо щодня, а особливо під час чергових виборів.

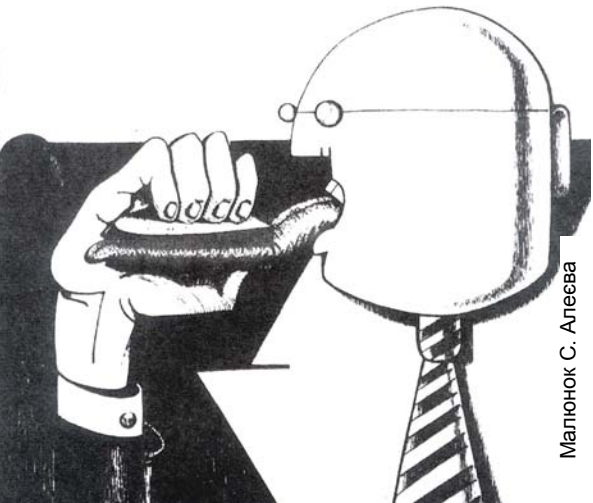
Поширене нехтування державною мовою неминує позначатися на всій системі творення законів і їх практичному застосуванні. Двомовність Верховної Ради створює прецедент допустимості публічної діяльності політиків

ХРОБАК НЕЛЕГІТИМНОСТІ

недержавною мовою, що впливає на якість законів. Усе залежить від рівня знання депутатами двох мов, інакше хтось не зрозуміє суті дискусії. Застосування другої мови без синхронного перекладу змушує абсолютно всіх депутатів не тільки добре знати російську мову, але й пасивно чи активно застосовувати її, щоб зрозуміти суть мовленого. Хто захистить конституційні права народних захисників-надепів? Не секрет, що і в судах, і в структурах нагляду за законністю, в інших державних установах без проблем працюють службовці, які замість державної надають перевагу російській мові.

Чимало службовців різних рівнів навіть не ніякують, публічно виступаючи в ЗМІ мовою не тієї держави, якій служать. Вони добре знають законодавство і, напевно, читали відоме роз'яснення 10 статті Конституції, зроблене Конституційним Судом України. Працівники ЗМІ теж знають, що публічні виступи підлягають загальноукраїнському поширенню тільки в перекладі українською мовою, але цього не роблять. Неповага до державної мови, напевно, і є тим хробаком нелегітимності, який точить, руйнує основи національ-

Деякі спритники знаходять неточності в законах і завдяки цьому якимось їх обходять. Такі люди є в кожній державі світу.

Малюнок С. Агеева

МОВА ЧИ "ЯЗИК"?

ної державності, до безкінечності затягує і "стабілізує" перехідний період. Справді, такого ставлення до державної мови годі пошукати в якійсь іншій державі світу. Принаймні в сусідніх: Росії, Казахстані, Грузії, Польщі, Румунії, Чехії, Угорщині, країнах Балтії державні мови мають незаперечний пріоритет. Тільки в Україні порушення конституційного порядку застосування української

мови відбуваються відкрито, масово і навіть звично. Днями весь народ бачив і чув не перше російськомовне інтерв'ю голови ЦВК Сергія Ківалова.

Може, деяким політикам це видається дрібницею, невинною примхою, але ж саме ЦВК легітимізує вибори Президента і Верховної Ради. Якщо цього не бачимо ми, то не думаймо, ніби такого не помітять Європа та решта

світу. У Європі, справді, інакше. Практично на другий день після приєднання до Євросоюзу Польща подала в суд, домагаючись урахування інтересів своїх фермерів. Коли чиновники у Страсбурзі запитали, якою мовою подається заява, поляки без вагань завили — польською. Такою ж мовою буде вестися судове провадження. Ніхто не здивувався, навіть стали ще більше поважати поляків. Через світові новини про це дізнався практично весь світ і для себе зробив висновок про те, що Польща стала серйозним і рівноправним партнером в об'єднаній Європі. Чиновників і політиків із такою громадянською позицією, безперечно, підтримува- тиме й поважатиме кожен поляк. Нас іще довго мучитиме досада й сором за наших чиновників і політиків, які ще не зрозуміли, якою мовою треба говорити з власним народом, якою мовою говорити зі світом від імені держави. На жаль, у цьому є вина й кожного з нас. Варто лише сказати собі: "Досить, я хочу решту життя прожити не гірше поляка в Польщі чи німця в Німеччині, і хочу, щоб світ рахувався зі мною як із європейцем!"

- Володимир ФЕРЕНЦ, м. Івано-Франківськ

КРИК ДУШІ

ЗАПИТАЙ СЕ-

Улас Самчук запитував із притаманним йому полемічним запалом: "Хто ми?.. Нація чи маса? І чи хочемо ми бути безликою та без'язкою юрбою, котра населяє землі південніше Росії?"

Полтаву інколи ще називають духовною столицею України...

Якось увечері в цій "духовній столиці України", я їхав із другом у маршрутному таксі. Коли ми під'їжджали до нашої зупинки, я голосно (настільки, що не почути було важко) попросив:

— Зупиніть на "Одинадцятій", будь ласка!

Замість звичного "Угу!", яке зазвичай можна чути від наших водіїв, я не почув нічого.

— На "Одинадцятій"! — повторив я дещо голосніше.

Нуль реакції. І раптом фраза водія: "Адінадцетая виходять?"

Друг тихенько сказав "Да", і (о, диво!) маршрутка зупинилась.

— Але ж я казав... — почав було я, й отримав у відповідь:

— Ти што, па-челавеческі сказат' не можеш?

Причому сказано було з таким пафосом, ніби ми були в Москві.

Чому майже всі мої ровесники, з якими мені доводиться спілкуватись, запитують мене:

— Ти со Львова? Не врі, ти со Львова!

Або запитують у моїх друзів "Што это за бандера?" (чому бандера, якщо Бандера, — невідомо).

У мене вдома і в школі, количують українську мову з моїх вуст, починають ображено бурчати огидним суржиком: "Хвате приклуваться!"

Останнім часом пішла пропаганда брудного й огидного суржика на українській естраді. Данилко-Сердючка спотворює одну з наймелодійніших мов світу: "Же-ниха хатела — вот і залетела..."

Пропаганда суржика, як на мене, є підготовчим етапом до нового возз'єднання з Росією.

"Приходить час, проходить час, нехай же кожен скаже з вас — він України вірний син, чи, може, раб поганий він..." 29 січня 1918 року біля залізничної станції Крути було розстріляно триста київських студентів, котрі захищали УНР. Вмираючи від куль москалів, ці хлопці співали: "Ще не вмерла України..."

Вийдіть у центр свого міста після своєї години вечора і запитайте себе, дивлячись на розігріту алкоголем молодь: "Хто з них ладен померти з посмішкою, з українською мовою на вустах? Хто згоден померти, виспівуючи Національний Гімн? Чи є серед них такі, що знають його напам'ять?"

Зайдіть до будь-якої школи свого міста і подивіться на цих новоявлених панків, реперів, металюг! Подивіться і запитайте: "Чи знають вони, хто такий Шухевич? Що вони чули про Грушевського й Винниченка? Чи бачать вони різницю між Махном і Петлюрою? Чи знають вони, що зробив для України Бандера? Що вони чули про Крути?..."

Проте будьте обережними, адже в нашій країні слово "патріот" подекуди й подеколи є синонімом слова "дурень", "націоналіст" — синонімом слова "схиблений", той, хто розмовляє українською, — "селюк"...

А коли повернетесь із цієї "пізнавально-розважальної" прогулянки, запитайте себе: "Чи за таку Україну гинули ті триста студентів? Чи такої України хотів Тарас? Чи за це гинули Петлюра й Бандера? Чи такої України хочеться вам? Чи, може, вам соромно називатись Українцем?"

- Євген ЗАХАРЧЕНКО, учень 11 класу, м. Полтава

ПОСТАТЬ

Народився Іван Овсійович Іванцов у 1904 році в селі Великий Браталів Любарського району на Житомирщині в заможній селянській родині, в якій шанували українські традиції, книги і знання. Ріс допитливим, привченим до чесної праці хлопцем, рано виявив здібності до навчання, самостійного мислення.

Зі встановленням радянської влади й “розкуркуленням” сім’ї Іванцових родина змушена була переїхати до міста, в Шепетівку. Після закінчення семирічки Іван навчається на Турчинівських педагогічних курсах, а в 20 років стає директором Велико-Волицької школи Любарського району Бердичівської округи, провідником роботи з ліквідації неписьменності. Водночас навчається на державних педагогічних курсах імені М. Драгоманова у Житомирі. Завершує навчання у Шепетівському педтехнікумі й отримує диплом учителя з вищою педагогічною освітою.

Саме в цей період так званої соціалістичної культурної революції молодий педагог активно включається у просвітницький рух, бере участь у поширенні історико-культурних знань, українізації зросійщеної освіти. Як уповноважений окружної комісії з українізації радянського апарату, він проводить обстеження стану українізації у відділенні “Укрінбанку”, Окрсоцстраху, Окрсільгосподаря та інших організацій.

Іван Іванцов був відповідальним за діяльність так званого ліквідпункту неписьменності, який діяв тоді при школі. Продовжував він свою культурно-просвітницьку діяльність і тоді, коли став викладачем суспільствознавства та української мови в агрономічній школі на Шепетівщині. А в 23 роки вже завідував школою робітничої молоді.

У цей час Іван захоплюється українською історією, стає студентом заочного відділення Інституту професійної освіти в Києві. Це розширює світогляд молодого педагога, який із успіхом використовує здобуті знання в освітніх закладах Славутського району на Вінниччині.

Важливим у долі Іванцова стає його вступ до аспірантури з фаху “Історія України”, а також спілку-

ДОЛЯ ІВАНА ІВАНЦОВА

Неоднозначно сприймаємо ми 20—30-ті роки минулого сторіччя в нашій історії. Були тут і український культурний ренесанс, і певні злети інтелектуальної думки, і здобутки в науці та освіті, але були й політичні “чистки”, репресії, голодомори... Та неспростовне одне: десятки тисяч українських вчених і культурних діячів самовіддано працювали на науковій і просвітнянській ниві всупереч наростаючим тенденціям комуністичного тоталітаризму, прагнули збагачувати духовну скарбницю нації. І серед цих подвижників справжньої творчої думки й українського слова особливе місце займає постать Івана Іванцова — вченого-археолога, історика, освітянина. Його життя вмістило не тільки плідну наукову, а й активну педагогічну та громадсько-просвітницьку діяльність.

вання зі своїм керівником, відомим ученим, одним із засновників київської історичної школи, професором Олександром Петрови-чем Оглобліним. Він вирішує присвятити себе науці. Починає працювати над кандидатською дисертацією, присвяченою Визвольній війні в Україні середини XVII ст., бере активну участь у роботі різних наукових семінарів і конференцій, ретельно вивчає архівні документи. Однак дедалі більше захоплюється середньовічною археологією.

То був час складних соціально-політичних і культурних зрушень. Модернізація промисловості, реформи у сфері науки й освіти, зокрема створення кафедр української історії та культури, — усе це сприяло новаторству, формуванню національної еліти, заохочувало творчий ентузіазм у всіх сферах інтелектуальної діяльності.

Однак у кінці 20-х — на початку 30-х років наростають негативні явища в суспільстві. Розпочався так званий судовий процес над Спілкою Визволення України, сфабрикований владою і спрямований проти національно свідомої інтелігенції, який започаткував хвилю репресій у наукових та освітянських установах. Відбувається руйнація багатьох наукових шкіл і

напрямків, закриваються навіть деякі академічні інститути — теоретичної механіки, демографії, книгознавства та інші.

Зазнають утисків і репресій українські історики. Наприкінці 1930 року арештовано й визнано “класово ворожим науковцем” професора Оглобліна. Його було усунуто з усіх посад, позбавлено умов для нормальної інтелектуальної праці, хоча творчі зв’язки зі своїми студентами й аспірантами він усіляко прагнув підтримувати.

Не обійшла чорна смуга політичного переслідування й учня професора Оглобліна — здобувача Івана Іванцова. Приводом став факт біографії про розкуркулення його батьків. У 1935 році Іванцова відрахували з аспірантури та виключили з партії. Однак через три місяці його поновлюють в аспірантурі. Саме тоді в газеті “Правда” з’явилася стаття Сталіна, в якій “вождь” підкреслював, що діти не відповідають за батьків.

Після закінчення аспірантури перед ним начебто відкрилася гарна перспектива. Він викладає у Київському педінституті, а потім працює на посаді старшого наукового співробітника Інституту археології Академії наук УРСР. І хоча в ньому вбачали справді талановитого науковця, але захистити дисертацію він так і не зміг

— виключно з причин ідеологічного характеру. Бо історик Іванцов мав власну особливу точку зору на зміст і рушійні фактори національно-визвольної боротьби в Україні в середині XVII століття. Вона не зовсім вписувалася в загальноприйнятту концепцію радянської історіографії про віковічне прагнення українців до возз’єднання з братнім російським народом.

Проте Іванцов не втрачав оптимізму, продовжував наукові пошуки в новій сфері історичної науки — археології. Він бере участь в археологічних розкопках Києва, працює з матеріалами й джерелами українського середньовіччя, робить цікаві описи стародавніх знахідок, прагне по-новому осмислити історію Київської Русі. Особливо багато часу проводить на розкопках Михайлівського Золотоверхого собору, Десятинної церкви.

Першою академічною розвідкою Іванцова стала праця “Т. Г. Шевченко та археологія”, надрукована в 1939 році в ювілейному збірнику “Пам’яті Шевченка”. У ній уперше автор зумів показати один із найцікавіших періодів життя великого поета — його діяльність у складі Археографічної комісії, яка, зокрема, досліджувала археологічні пам’ятки України в середині XIX століття.

Іванцов завершив рукопис дисертації “Повстання українського народу проти шляхетської Польщі 1635—1638 рр.”. Брав участь у створенні “Топографічного атласу Древнього Києва”. З-під пера вченого вийшла монографія “Стародавній Київ” (дійшла в рукописі).

Водночас Іванцов продовжує займатися науково-просвітницькою діяльністю. Бере участь у відкритті Київського будинку вчених, де його обирають членом Ради. Читає публічні лекції на тему “Древній Київ”, ілюструючи їх 50-ма діалозитивами.

Друга світова війна перервала його наукові й життєві плани. Був мобілізований, воював у складі стрілецького полку Південного фронту. Однак із групою військ потрапив в оточення, з якого йому вдалося вийти і повернутися до Києва. Мав намір відновити наукову працю, розгорнути діяльність щодо врятування пам’яток української історії. Але невдовзі був заарештований гестапо й розстріляний у Бабиному Яру.

Після багатьох років забуття ім’я вченого повертається до книги історії, до пам’яті нинішнього й прийдешніх поколінь. Завдяки невтомній праці дочки Іванцова — Галини Іванівни Іванцової-Костенко, а також подвижництву відомих українських істориків, — насамперед, академіка П. С. Соханя, члена-кореспондента НАН України Я. Р. Дашкевича, доктора історичних наук Г. Ю. Івакіна та інших науковців Інституту археології, Інституту історії України НАНУ, проведено ряд ювілейних вечорів, наукових читань, активно готується наукова конференція, присвячена пам’яті вченого, яка відбудеться восени цього року. Видано ряд праць вченого, зокрема монографію “Стародавній Київ”. Чекають своєї публікації інші розвідки.

Ці праці є актуальними й нині. Іван Іванцов був свідомим українцем, багато працював і в науці, й на ниві просвітництва. Він був шляхетною і порядною людиною — з когорти тих, хто підтримував і розвивав кращі традиції української інтелігенції, започатковані в XIX столітті. Тож збережімо пам’ять про нього.

● **Олександр КОЛОВЕЦЬ**, доктор історичних наук, професор Київського національного університету ім. Тараса Шевченка

СПОГАД

Од 1935 до 1939 рр. Товариство “Просвіта” в місті Самбір (тодішнього Львівського воєводства — у період польського урядування в Галичині) разом із товариствами “Рідна школа”, “Союз українок” і “Сокіл” працювали в будинку товариства “Українська Бесіда” по вул. Шопена, 8 (нині тут “Дім учителя”). Керівником “Української Бесіди” був пан радник Іван Козбур. А “Просвітою” в той час керували брати Пришляки — Осип і Володимир — із м. Бережани, сьогодні Тернопільської області. Володимир — блондин, в окулярах, із дуже гарним тенором — мав бути священиком, та чомусь ним не став. Осип, брюнет, допомагав братові в просвітнянській праці.

Я народився в будинку “Бесіди” й жив тут із батьками — батько мій, Матвій Бич, обслуговував ці товариства, а я йому допомагав. Просвітняни мали актив у Самборі та у Самбірському повіті. Як і їхні земляки Кізима, Фризіер та Чоловський, Пришляки служили “Просвіті” в місті та їздили по селах на роверах*. Бува-

... а потім прийшли комуністи

ло, я теж їхав із Осипом, коли Володимир вирушав до Львова — до керівництва. У залі “Бесіди”, а також і в селах проводили гаївки, вечори народного танцю й пісні, організовували віча, доводили до народу українську мову, літературу, мистецтво, культуру, історію наших козаків, усусусів* і т. д. Частину літератури діставали у Львові, частину множили на матриці — спеціальний прилад, подібний до сьогодиншнього ксерокса. Я їм допомагав, чим міг, у вільний від науки час їздив по селах (Максимовичі, Дорошів, Биків, Вілина і т. д.), ми збирали селян, проводили віче та бесіди. Членами “Просвіти” були купці, кооператори, вчителі, священики, інженери, лікарі, чоловіки й дружини членів товариства “Бесіда”. Що таке “Українська бесіда”? Це осередок, де збиралася українська інтелігенція. Більшість його учасників студіювали у Відні, Празі, Кракові, знали іноземні мови, переважно німецьку, французьку, багато з них були офіцерами авс-

трійської армії (1914—1918 рр.), а потім — УГА чи українськими січовими стрільцями: Козбур, Мартинець, Княжинський, Кордуба, Глевич, лікар Хомин, Парфанович, Сілецький, Городиський, Кіпаль, Скорик, священики Івашко, Білінський та інші. Ставлення нашої інтелігенції та народу до польської влади було нормальним, наші люди — Екерт, Мудрий та майбутній патріарх Мстислав — були послами в польському сеймі. Але після вбивства оунівцями польського міністра внутрішніх справ Броніслава Пірацького це ставлення почало змінюватись, а смерть маршала Юзефа Пілсудського 12.05.1935 р. ще більше вплинула на ці стосунки. Дійшло до кульмінації тоді, коли українські політики зв’язалися з німецьким урядом у 1938—1939 рр., напередодні польсько-німецької війни за Поморський коридор. Наші політики думали, що німці допоможуть нам визволити Україну від Польщі та СРСР, але помилилися. Тоді почалися арешти

інтелігенції в Галичині та переслідування польським урядом. Слід сказати, що тоді були дві партії: УНДО й радикали. УНДО вело помірковану політику щодо польського уряду (здійснювало переговори стосовно надання галичанам автономії), а радикали — надто гостру політику шляхом убивств польських представників. На це звернула увагу УГКЦ в особі митрополита **Андрея Шептицького** та Станіславівського (тепер — Івано-Франківськ) єпископа **Григорія Хомишина**, які були проти цього терору ОУН.

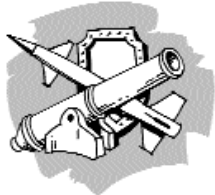
Зрештою братів Пришляків було заарештовано в Самборі, інших, як знаменитого вожака молоді о. Івашка, вивезено в Березу-Картузьку — в табір-тюрму. Із приходом німецьких військ у Галичину, в Самбір, у вересні 1939 р. усіх політичних в’язнів звільнили. Багато з них, у тім числі й Пришляки, зібрані в Самборі в будинку “Бесіди”. Пришляки сказали своїй мамі, що змушені втікати на Захід, бо йдуть

комуністи — Червона Армія.

В 1946 р., уже за червоних, я працював у бібліотеці імені Івана Франка, і тут з’явився в будинку “Бесіди” (хоча “Бесіди” вже не було) брат Пришляків, який повідомив, що вони приїхали із Заходу додому в Бережани, та їх викликали з дому — і вони більше не повернуться. Згодом газета “Вільна Україна” (Львів), писала, що їхні тіла, понівечені, знайшли в пивниці, по дорозі в м. Угрин. Брати були мельниківцями — про це розповів сьогодні вже покійний голова товариства “Меморіал” у Самборі пан Костя Куб’як. Хто їх убив, — невідомо.

Товариства “Українська бесіда”, “Союз українок”, “Рідна школа”, “Сокіл” та інші були закриті в 1939 р. радянською владою. Лише в роки незалежної України діяльність “Просвіти” в Самборі була відновлена — під керівництвом п. Володимира Тимчишина.

● **Роман БИЧ**, член колишньої “Просвіти”, м. Самбір
*ровер (діалект.) — велосипед
*усусуси — українські січові стрільці

«ВІЗЬМІТЬ НАШУ ЗБРОЮ ЗА ВАШІ ГАРНІ ОЧІ...»

— Авторами законопроекту про можливість відновлення військового ядерного циклу в Україні були Я. Джоджик і я. Не скажу нічого нового — така ідея в нашому суспільстві обговорюється давно. Ще відтоді, як почали знищувати нашу ядерну зброю і, власне, до сьогодні. В народі побутує думка — якби в нас були власні ядерні сили, до України, можливо, у світовому співтоваристві ставилися б по-іншому, бо це доволі серйозний загрозовий фактор. Тому ми запропонували розібратися по суті в даній проблемі. Для цього потрібне відповідне парламентське засідання, на якому доповідали б представники Кабінету міністрів, відомств, що займаються ядерною проблематикою. Таким чином, отримали б реальну картину стану справ: яка залишилася база, чи можливо вести мову про майбутнє відтворення ядерного військового циклу? Яка може бути реакція світової спільноти? Послухали б думку науковців, промисловців, фахівців із зовнішньої політики.

Не йшлося про одномоментне рішення: так чи ні. Адже сьогодні більшості людей, у тому числі й депутатів парламенту, бракує інформації на згадану тему. Відтак можна було б розставити крапки над «і»: остаточно скриваємо тему чи її продовжуємо.

— **Ви погоджувалися з необхідністю роззброєння України 8 років тому?**

— Ні. Я вже не кажу про те, як роззброєння проводилося. Мало того, що ми практично нічого не отримали, віддавши все в Росію. Більше того — процес почали з тактичної ядерної зброї, залишивши в себе стратегічну. Зовсім нелогічний крок — якщо вже йти на це, то спочатку слід було позбутися стратегічних ракет, потім підходити до оперативно-тактичних і тактичних.

Народний депутат Георгій МАНЧУЛЕНКО — про те, чому законопроект про ядерний статус не став законом і чому до нього варто повернутися.

Дуже серйозно, на урядовому рівні, треба було б порушувати питання про належну фінансово-матеріальну компенсацію Україні. Свого часу, коли нашу делегацію на переговорах очолював Юрій Костенко, це питання ставилося доволі жорстко. Так просто не буває: візьміть собі нашу зброю за ваші гарні очі.

— **Але в нашому випадку саме так і було.**

— На жаль. Якби склалися по-іншому, то, може, й не було б теперішніх проблем, пов'язаних з об'єктом "Укриття" в Чорнобилі. Костенка тоді усунили від переговорного процесу, Україна майже нічого не отримала.

Поки що не дійшло і до розгляду нашого проекту.

— **Є шанси, що до цього таки дійде на сесії парламенту восени?**

— Наступна сесія проходитиме

під знаком президентських виборів, таким же буде й порядок денний. Не сподіваюся, що депутати незабаром повернуться до розгляду законопроекту. Хоч, як на мене, то він цілком спокійний і виважений. Його розгляд тільки додав би позитиву нашому іміджу, публічність цього питання засвідчила б, що Україна є відкритою, прогнозованою державою.

— **Для реалізації проекту в нас достатній науковий потенціал?**

— У нас справді дуже серйозна школа ядерної фізики. Звичайно, чимало наших учених виїхало на Захід, але тут не йдеться про спеціалістів так званого "закритого профілю". Я не чув, щоб хтось із наших учених у галузі ядерної фізики залишив країну.

— **Ми все говоримо, що Україна нічого не отримала, відмовившись від зброї. Але хтось**

же мав би відповідати за те, що не отримала.

— Можливо, й через ці побоювання не бажають повертатися до нашого законопроекту. Бо тоді стало б відомо, що та копія, яка мала піти в державну казну, пішла невідомо куди. А потерпілими відтак виявилися громадяни України. Безумовно, хтось повинен за це відповісти. У першу чергу, люди, які віддали відповідні накази. Далі "ланцюжок" може виявитися довгим... Наприклад, хто радив віддати саме такий наказ і провести роззброєння саме так? Це вже тема для серйозної аналітичної та правової діяльності. Ціна цього питання настільки висока для української економіки, не надто потужної, щоб дозволяти собі розбазарювання дуже коштовних речей.

— **На суто комунікативному рівні — як реагують Ваші закордонні колеги на ядерну ініціативу?**

— В західних політиків мало достовірної інформації про нашу державу. Багато хто ще живе стереотипами колишнього Радянського Союзу, автоматично з'являється острах: боронь Боже, ядерна військова промисловість відновиться, — це ж дисбаланс і порушення паритету у світі. Фахівці, що консультують політиків, реагують спокійніше.

Свого часу на Заході дискутувалося і навіть підтримувалося питання про створення носія повітряного старту для космічних кораблів на основі Ту-160. Це стратегічний авіаційний комплекс, що може переносити ядерну зброю на тисячі кілометрів. При цьому сам не потрапляє в зону враження. Ще розглядався варіант екологічного розвідника, знову ж таки на базі Ту-160. Але до реалізації жодного з намірів не дійшло — літаки віддали в Росію.

• Людмила ПУСТЕЛЬНИК

ЯК ЦЕ БУЛО

ЦІНА БЕЗ'ЯДЕРНОСТІ

Вісім років тому Україна стала без'ядерною. Відтак не стала багато чого: західні держави не дотримали своїх обіцянок щодо компенсацій, наші єврошанси не вийшли за межі ілюзій, а про імідж України у світі говорити якось навіть незручно. Разом із ядерною зброєю ми втратили щось набагато більше.

Леонід Макарович, напевне, і тоді, й по тому має здоровий спокійний сон. Може, йому часом сниться Нобелівська премія, якої першому українському Президентові так і не вручили. Не судилося. Як і законопроект народного депутата Г. Манчуленка ("Наша Україна") про відновлення ядерного статусу України бути принаймні розглянутим у Верховній Раді. Доволі категорично виявилася відповідь посла США в Україні Джона Гербста:

— Відповідальні гравці політичної сцени не хотіли б бачити збільшення кількості ядерних країн. Рішення відмовитися від ядерної зброї — одна з найбільших заслуг України в очах світового співтовариства. А будь-які спроби повернутися до ядерного статусу позбавили б Україну цього іміджу й викликали б велике занепокоєння у світі ("Галицькі Контракти" № 49 від 8 грудня 2003 р.).

Ядерний арсенал України за величиною був третім у світі. У спадок від СРСР нам залишилося 30 % радянської військової індустрії. "На оборонку" працювало до 40 % усіх працюючих громадян. Що ж саме і скільки вони виготовляли, і в Раді Нацбезпеки, і в Міністерстві оборони, схоже, не знають. Хоч наші колишні військові таємниці — вже давно секрет Полішинелі. Отже, серед іншої зброї, Україна володіла 176-ма пусковими установками міжконтинентальних балістичних ракет і 1240 ядерними боеголовками. До цієї кількості входили 130 ракет SS-19, 46 — SS-24 та міжконтинентальні балістичні (SS-19 "Стилет" — 120 і SS-24 "Скальпель" — 60). У нас було понад півсотні бомбардувальників, озброєних 600 крилатими ракетами і гравітаційними бомбами. Загальний арсенал налічував майже 5 000 одиниць стратегічної і тактичної зброї.

Усе це добро до червня 1996-го з України вивезли на переробку — переважно до Росії, — відповідно до умов тристоронньої угоди між нашою державою, США та Росією. Відтак сусідня Федерация передала нам 100 тонн палива для атомних станцій, за що отримала від США 60 мільйонів доларів. Що отримала натомість Україна, питання — з розряду риторичних.

Свідчення недавньої ядерної слави сьогодні можна побачити в "Музеї ракетних військ стратегічного призначення" міста Первомайськ Миколаївської області. Там зберігаються муляжі того, що вже стало історією.

• Л. П.

ЛІДЕР РАКЕТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ІЗ ПОГАНОЮ РЕПУТАЦІЄЮ

— так оцінюють український науковий потенціал у галузі озброєнь та імідж нашої країни американські вчені.

У цьому можна переконатися, зайшовши на сайт Федерації американських науковців (www.fas.org), який повідомляє так: "Україна була і є лідером ракетних технологій, доволі успішним у виробництві керуючих систем, навігаційної електроніки для бойових кораблів та підводних човнів, радарів, що "помічають" військові літаки".

Далі в статті, автора якої не вказано, написано, що "жорстка конкуренція на світовому ринку озброєнь змусила Україну розглядати можливість

БЕЗ КОМЕНТАРІВ

експорту зброї політично нестабільним або навіть агресивним режимам. Україна створила власну мережу експорту зброї і, таким чином, діє не у повній відповідності з міжнародними правилами й заборонами. Українські військові торгували традиційною зброєю на чорному ринку й підписували контракти з комерційними фірмами. Перші контракти стосовно продажу зброї були підписані з Іраном у 1992-му й викликали негативну реакцію Заходу, зокрема США".

• Переклад з англійської Л. П.

ЧУДОВА «НУКЛЕАРНА СІМКА» ТА ІНШІ

Офіційно до членів ядерного клубу у світі належать сім держав

США володіють 10 640 одиницями зброї, Росія — 8 600, Китай — 400, Франція — 350, Великобританія — 200, Індія — 60—90, Пакистан — 24—48.

До ядерного списку не входять країни, що їх підозрюють у володінні зброєю та наукових ядерних розробках військового призначення. Ізраїль уже котрий рік поспіль відмовляється офіційно спростувати чи підтвердити свій ядерний статус, так само як і наявність чи відсутність ядерної програми. Ця держава не підписала міжнародної угоди про невикористання й нерозповсюдження ядерної зброї. Іран теж не підписав згаданої угоди. Офіційна версія — ядерна програма розрахована лише на мирні цілі, з чим категорично не погоджується ЦРУ. Північна Корея в січні минулого року відкликала свою погоджену, було, участь в угоді про невикористання. Натомість Арген-

тина таку угоду підписала після того, як військова ядерна програма була замінена мирними розробками.

Попри офіційну без'ядерну позицію Австралії, її все ж підозрюють у створенні військової ядерної програми. Не в останню чергу завдяки значним природним покладом урану на території країни. Такі ж підозри існують стосовно Японії, оскільки вона володіла серйозними науковими розробками в ядерній галузі ще перед II Світовою війною.

До угоди про невикористання ядерної зброї приєдналися колишні ядерні держави: Білорусь, Україна, Казахстан, Єгипет, Бразилія, Німеччина, Ірак, Японія, Лівія, Північно-Африканська Республіка, Південна Корея, Швеція, Швейцарія, Тайвань.

• За матеріалами Інтернет-видань

«ЗА» І «ПРОТИ» РОЗЗБРОЄННЯ

VOX POPULI

Дослідження проведене соціологічною службою Центру Разумкова. Опитано 2010 респондентів у всіх регіонах України. Переважній більшості гро-

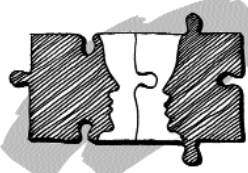
мадян України цілком зрозуміло, що розміщення ядерної зброї на території України в умовах нинішньої корумпованої влади, відсутності кордонів на сході та ненадійного війська, могло б мати негативні наслідки.

Чи схвалюєте Ви те, що Україна відмовилася від ядерної зброї?

1. Так	57,1
2. Ні	30,0
3. Мені байдуже	5,4
8. Важко відповісти	7,5

Чому Ви не схвалюєте того, що Україна відмовилася від ядерної зброї? (Відповіді подані у відсотках до тих, хто не схвалює відмови від ядерної зброї).

1. За часів СРСР я звик до того, що живу в ядерній країні і зараз відчуваю свою незахищеність	13,6 %
2. Я шкодую, оскільки Україна не стала прикладом ядерного роззброєння для інших країн	5,2 %
3. Я вважаю, що наявність ядерної зброї створила б додаткові робочі місця для жителів України	4,7 %
4. При наявності ядерної зброї з Україною рахувалися б у світі	56,7 %
5. Інше	0,5 %
6. Важко відповісти / Відмова від відповіді	19,3 %

ТОЧКА ЗОРУ

Зверніть увагу на український феномен: домовитися з будь-ким про будь-що, величезна проблема а тим більше — триматися домовленості. Цей феномен, на жаль, підтверджується не лише на рівні суспільних відносин, зокрема й тринадцятирічної практикою реалізації отриманої незалежності України і розбудови Української Держави, а й на рівні особистих партнерських стосунків. У результаті, як справедливо зауважують деякі наші читачі, вже не дуже й тієї незалежності й тієї українськості в державі.

Здавалося б, коли збирається гурт близьких людей, об'єднаних усвідомленням очевидних для всіх фактів буття, можна легко домовитися про мінімально необхідну співпрацю. Виявляється, що ні. У трохи кращому випадку — закінчується на обіцянках, яких ніхто не збирається дотримуватися.

Поступитися своєю несхибно-бетонною, єдино правильною позицією в дискусії, місцем у транспорті чи на вході до вагона у нас вважається проявом слабкості. Тільки перемога! Тільки не згода! Вперед, розштовхуючи ліктями інших грішних, наступаючи їм на п'яти, хапаючи першим те, що погано лежить, нахабством прикриваючи свою душевну нікчемність.

Чудове слово **суспільство** означає **су-купність спіль-них** (тобто **узгоджених** усіма членами даної великої групи, спільноти, народності, нації) дій. При тому, що **узгодження** — це відмова кожним від частини своєї індивідуальної відмінності задля спільної перемоги, в якій (і лише в ній, спільній) можливо завоювати трофеї позитивного ефекту для кожного індивідуума.

Перепошую за розкладання банальних речей, відомих усім. Але ось наближаються вибори — Великий Вибір для всієї **спільноти** і кожного громадянина-індивідуума. Чи ми розуміємо — не теоретично, а практично, — наскільки важливо вже зараз вдумливо й розважливо поступитися своїм малим індивідуальним заради Спільного Великого?

Чому так часто не вдається домовитися (навіть двом-трьом, не кажучи вже про Націю) Українцям? Що треба зробити, що маємо вчинити, щоб стати справжнім **су-спіль-ством**?

Відповідь — проста й банальна: треба кожному стати на позицію ПРАВДИ. Огляньмося навколо: в усіх випадках негараздів, за кожною нашою неприємністю і прикритістю стоїть елементарна **брехня**. У нині поширеному лексиконі брехню нерідко ховають за невідомо-безвідповідальним висловом: “У кожного своя правда”.

І тому, спираючись на “свою” правду, партія влади всіма “правдами й неправдами” намагається побудувати собі мобілізований оплот адміністративної сили, водночас руйнуючи спроби злагоди в рядах опозиції.

Чи в середовищі й повсякденній діяльності нинішнього істеблішменту України вшановуються такі вічні цінності, як **совість, любов до ближнього, прощення, самопожертва**? Цілком очевидно, що ці справжні життєві цінності не беруться до уваги в поточній роботі нинішніх можновладців.

У підсумку — хибний політичний курс і дурні розмови про брак твердої політичної волі. Куди вже твердіше, коли особа з двома судимостями “всіма правдами й неправдами” може у нас не лише очолити уряд, а й бути висунутою на посаду президента! Мабуть, кращих не знайшлося у владному пакеті.

Звичайно, що проблема поля-

гає не стільки у відсутності волі й рішучості, скільки в тому, що воля й рішучість не спираються на совість. Від безсовісної, та ще й бетонно рішучої людини не можна чекати добра.

Саме совість, яка тихо й лагідно упокорює нас, попереджаючи про небезпеку гріха, що його хочемо вчинити, породжує оту благословенну лагідність і моральну хисткість роздумів (не плутати з хисткістю моралі), котра допомагає формувати в кожному з нас відповідальну, розсудливу особистість.

Світом керують зміни. Керують хистким, лагідним чином. Переконана у своїй твердості й незмінності потужна галузка чи навіть стовбур, якщо вже переломиться, то безповоротно. Лозинка — така гнучка, хистка й непевна, що гнеться від найменшого

стане очевидною, доки не заглибимося в себе.

“Знайдеши Бога лише через пізнання себе самого”, — по-вчає св. Августин. Адже неможливо думати чи говорити про Бога, не вкладаючи власного життя в думку і слово. Бо, розмірковуючи про власну долю, неможливо ігнорувати Божу волю, яка впливає на життя. На пульс життя.

Власне “Я” найчастіше намагаємося пізнати, як через наше відображення в дзеркалі. Але що **за ним**? Трагедія Нарциса полягає в тому, що захоплений фактом відкриття зображення свого обличчя через відбиток на поверхні води, він забув про **глибину** озера.

Святий Августин відкрив для себе дорогу, яка веде від поверхневого “Я” до глибинного святого “Ти” в якому знаходиться не від-

бував на Заході, знає, як одразу потрапляєш в інший світ — світ толерантності і взаємної поступливості, де змагаються не в тому, хто перший вскочить до трамваю, а в тому, хто ввічливіше достосується до свого вівазі. Там змагаються у люб'язності й отримують від цього задоволення. Натомість після повернення в Україну, знову важко звикаєш до результатів інфікування нашого суспільства традиційним російським хамством.

У країнах Європейської Спільноти немає закону про толерантність і поступливість, але теми толерантності й поступливості обов'язково входять до шкільних програм, на ці теми проводяться студентські колоквиуми й міжнародні конференції. Вони є невід'ємним елементом суспільного виховання й загальної культури

ОБЕРЕЖНО, ПРОВОКАЦІЯ!

МАЗЕПА — ЗРАДНИК?

У Луганську, вочевидь, вважають, що так.

Воно, звичайно, можна прикритися фіговим листочком застереження, надрукованим поряд із ревізитами редакції, про те, що “ответственность за достоверность сообщаемой информации... несут авторы публикаций”.

Проте, якщо редакційна колегія газети складається з п'яти офіційних посадовців: депутата Луганської облради, трьох депутатів Луганської міськради й начальника управління з

ПУЛЬС ЖИТТЯ

Хочемо увійти до цивілізованої Європи, але, відверто кажучи, з настрого сприймаємо ідеї та думки, якими керується європейська цивілізація, побудована на латинській культурі.

Навіть мудрі слова Святого Отця Івана Павла II сприймаються певною частиною українських громадян, якщо не відчужено, то, у всякому випадку, із застереженнями.

подиху вітру, — не переломиться, бо хоча й хилиться, але має твердий корінь, а тому зберігає себе і завжди здатна повернутися до свого нормального стану, випростатися, залишитися собою.

Гнучка й моральна економіка на чолі з Людвігом Ерхардтом, спираючись на твердий корінь національної доктрини Конрада Аденауера, впродовж п'ятнадцяти років не лише підняла післявоєнну Німеччину з руїн, а й вивела її в десятку провідних країн світу. А нам нині, через шістдесят років по тому, має бути вітхою святкування Дня Перемоги...

Один із найвизначніших філософів і психологів сучасності отець Томаш Галік стверджує з цього приводу:

“Можливо, саме той, хто не посів твердої позиції в роздумах, і дає можливість, щоб у ньому пульсували всі вібрації та потрясіння епохи, але при цьому постійно шукає точки рівноваги, — не впаде одразу від одного удару.

Ця хисткість, по суті, є пульсом життя, рухом, що виходить із глибини кожної молекули нашої дійсності; хисткість перебуває у глибокій гармонії з творчим і оновлюючим подихом Духа, котрим сам Бог постійно удосконалює і оживляє своє творіння — людину. Цей рух не дозволяє внутрішньо затвердіти, не дозволяє стати байдужим”.

Пульс життя. Те, що не є хистким, не є тривалим. Ця істина не

биток, а суть Божа. Відкрив дорогу від образу до прообразу, від символу до сенсу. Цю дорогу назвав любов'ю до Бога, протиставляючи її нарцисизму — любові до себе. Як відомо, диявол приховується у дрібницях і виявляється через дрібниці. І любов до себе також яскраво виявляється у дрібницях поведінки.

Для мене особисто чи не найпереконливішим свідченням руйнівного егоїзму (і чинником, що формує певні перспективи суспільного розвитку в Україні) є ситуація, що її щодня десятки тисяч разів відтворюють у кожному великому місті громадяни, котрі стоять при щойно відчинених дверях трамвая, тролейбуса, автобуса, вагона метро. Зверніть увагу: якщо виходите з вагона, вам залишають не ширину відчинених дверей, а вузьку щілину в юрбі.

В юрбі, яка напружено чекає виходу останнього пасажера (якщо чекає) і в один момент перетворюється в здичавілу масу, котра тут-таки має не увійти, а **увіпхатися** в транспорт.

Чи усвідомлюємо собі, що **доброрівельне напання** нами тролейбуса нині й **примусове напання** вагонів-телятників, у яких НКВД перевозило “человеческий материал” до таборів ГУЛАГу **колись**, — є одним і тим самим методом пліондрвання Божого духу в нас?

Нічого подібного ви не побачите ані в Кракові чи Вроцлаві, ані в Мюнхені чи Римі. Кожен, хто не раз

У Європі твоє шанобливе ставлення до іншої особи є важливішим від можливих негативних наслідків — скажімо, запізнення на роботу чи в театр. “Пхатися” там — означає бути дикуном. А якщо вже трапляються запізнення через недоліки транспортного обслуговування, то це автоматично призводить до збільшення автобусів на маршруті, а не до збільшення хамства юрби. Сила людини там виявляється у шанобливому ставленні до ПРАВДИ, у лагідності до іншого, у гнучкості, а не залізобетонності позиції.

У вихованій людині інстинкт самозбереження не переходить межі самоповаги й самозречення, бо любов до Бога, як до ПРАВДИ (і це зовсім не обов'язково пов'язано з релігійними канонами й процедурами), тісно гармонізована із совістю.

Справжня любов полягає в тому, щоб вийти з самого себе назустріч іншому. Зокрема й перед дверима трамвая.

Коли намагаєшся увияти собі Рай Божий і свою душу в ньому, то усвідомлюєш, що вдосталь маєш у собі того бруду й самовпевненості, які хотів би залишити за порогом.

Але не забувай і про те, що саме твоя хисткість роздумів, благословенна нерішучість і лагідна непевність сприяють праведному вибору. У тому числі, за рахунок пригнічення власної пихи. А це вже поважний крок до перемоги над собою твердокам'яним.

Тоді вже можна говорити про можливий успіх спроби домовитися Українцям між собою, триматися того договору на підставі шанобливого ставлення до ПРАВДИ і рухатися вперед у ритмічному пульсі життя.

Все це має пряме та безпосереднє відношення до вибору, перед яким нині стоїмо.

● Роман ЗАПОЛЬСЬКИЙ

родская общественно-политическая газета” і виходить накладом понад 11 тис. примірників, тобто, впливає на громадську думку.

Здавалося б, суспільно-політичний статус газети і присутність у складі її редколегії відповідального начальника від політики мали б зобов'язувати цей орган так само відповідально ставитись до публікацій, особливо до тих, яким “Жизнь Луганска” відводить цілу сторінку, очевидно вважаючи їх особливо важливими. Якот, наприклад, у числі № 29 (718) від 14 липня 2004 р., в якому, з відповідної інтенції луганських припресових депутатів, “Жизнь Луганска” вмістила статтю “И грянул бой, Полтавский бой!”, підписану — “Н. Башкатов, историк, член партии “Русский блок”.

Наведу кілька уривків із цієї посвоєму оригінальної публікації в дослівному перекладі з російської:

“Тут треба зазначити, що вельми поширений міф про те, що Мазепа хотів допомогти для України “незалежності” (так перевернуто в автора статті — Є. Г.) — просто брехня, розрахована на людей довірливих і таких, що на історії не розуміються.

...Із “ненької Україної” (саме так у автора статті — Є. Г.) Мазепа хотів розстатися. Тим більше, що в Україні Мазепа великою популярністю не користувався. Жодного з гетьманів не ненавиділи так, як ненавиділи Мазепу.

...Із захопленням Батурина пов'язують ще один популярний серед націоналістів міф. Це міф про поголовне знищення населення Батурина Меншиковим. Цей міф веде своє походження од відомої фальшивки “Історія Русов” і повторюється досі.

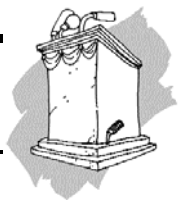
...У результаті вдало обраної стратегії, російське військо не лише перемогло, а й мало невеликі втрати (...). Це був кінець гетьманським зрадам і свавіллям, які впродовж 60 років руйнували Україну. І це було початком Великої Російської імперії”.

Серед істориків, відомих в Україні, зокрема й співробітників Інституту історії НАНУ, імені “Н. Башкатов, историк” не знайшлося. Але, поза сумнівом, антиукраїнський випад газети сподобається колегам Н. Башкатова з партії “Русский блок” і його високим покровителям у Москві й Києві, тому що лише під патронатом високих осіб держави можна надрукувати в Україні цю відверто образливу для Української Нації вигадку.

Точку зору одного з відомих істориків-мазепознавців, старшого наукового співробітника Інституту історії НАНУ В'ячеслава Станіславського ми представимо читачам в одному з найближчих чисел “Слова Просвіти”.

Нехай читачі висловлять свою думку про відповідальність працівників, котрі, вміщуючи подібні публікації, свідомо сприяють формуванню антиукраїнських настроїв у етнічно напруженому, прикордонному з Росією регіоні.

● Євген ГОЛИБАРД

Юрій Миколайович,
колишній тренер Київського балету на льоду:

— Стовідсотково це має бути Ющенко; ну, й другий — Янукович, теж непоганий. Свої погляди я відстоюю з життєвої точки зору: рівень життя є досить важливим для людей.

Просто Сергій:

— Я буду голосувати за Януковича, й іншого кандидата не може бути. Добре відомий Ющенко не викликає в мене довіри, бо, будучи Прем'єр-міністром, він не приймав потрібних законів у провідних галузях, а саме: податковій, медичній та судовій. Ющенко може стати прототипом Жириновського.

І ЩО ВИ ВИРІШИЛИ?

Ваш кореспондент газети опитав перехожих на столичному Хрещатику про їхнє ставлення до нинішніх кандидатів на посаду Президента України. Респонденти відповідали на питання: “На Вашу думку, який кандидат у президенти вартий посади керівника країни?” і “З яких міркувань Ви віддасте свій голос за вибраного вами кандидата?”

Мамонтов, художник

— Я не буду голосувати ні за кого, тому що вже нічого не зміниться.

Борис Миколайович, робітник:

— Я віддав би свій голос за Олександра Мороза, я йому найбільше довіряю.

Просто Саша:

— Однозначно — за Ющенка, і ні за кого іншого, особливо зі списку тих кандидатів, які зареєструвалися в останній момент.

Олексій, актор:

— Проголосував би за Януковича, ну, а за кого ще голосувати? За Симоненка — набридло. Сам я з Донбасу, тому так і голосую.

Сергій із Житомира, водій:

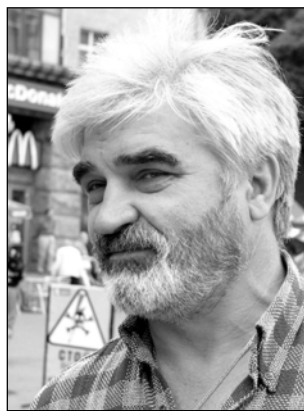
— Поки що я не визначився, але з зареєстрованих кандидатів я не віддам свого голосу нікому. Поки що немає такого кандидата, якому я міг би довіряти.

Ніна з Сімферополя, працівник місцевих керівних органів:

— Я воліла б віддати свій голос за Януковича. Вва-

жаю, що він достойний кандидат на місце у президентському кріслі.

Олександр, заступник директора шахти:

— Тільки не за Ющенка; можливо, це буде Кінах, але однозначно — не Симоненко і не Мороз. А інша частина кандидатів мені взагалі не відома.

Лариса Степанівна, пенсіонерка.

— Я воліла б віддати свій голос за Ющенка, — це єдина достойна кандидатура. Будучи Прем'єром,

VOX POPULI

він зміг дати людям надію, він виплатив заборгованість по зарплатах та пенсіях, він імponує мені як кандидат у президенти. Другим кандидатом у президенти я бачила б Тараса Чорновола, але то — не гарантована відповідь.

Михайло Гнатович, пенсіонер:

— Я не можу розмінюватися на дрібниці, позаяк я вже людина похилого віку. Я буду голосувати за команду Ющенка і за його кандидатуру в цілому. Країні потрібні зміни у виконавчій владі, оскільки більшість сьогочасних претендентів на президентське крісло є “вічними революціонерами”, котрі постійно висували свої кандидатури. За десять років незалежності вони не зробили нічого. Це підтверджується ставленням цивілізованої Європи до поняття комуніст.

● Опитування проводив **Мирослав БУРЛОВИЙ**
Фото Г. ОБОРСЬКОЇ

ЦИРК У СУДІ

нагадувало засідання апеляційного суду

Нагадаємо, що Шевченківський суд Києва в особі судді І. Саприкіної за позовом такого собі “Міжнародного антифашистського комітету” прийняв дивовижне рішення про закриття найпопулярнішої українськомовної газети “Сільські вісті” за нібито розпалювання міжнаціональної ворожнечі. Звичайно, редакція не погодилася з цим та подала апеляційну скаргу.

Перше засідання відбулося 25 травня і подальший розгляд було перенесено на невизначений термін. Але далі події почали розвиватися в детективному жанрі. Друге засідання було призначено на 15 липня, але вже в іншому складі суду, що є порушенням чинного законодавства. Проте головуюча заявила про своє відведення, і суд задовольнив це прохання. 11 народних депутатів звернулися до в. о. голови Верховного Суду П. Пилипчука зі скаргою на дії голови апеляційного суду у зв'язку з незаконною зміною складу суду. За словами народного депутата Ю. Кармазіна (“Наша Україна”), який виступає захисником у суді, протягом трьох тижнів вони не отримали відповіді.

А далі суд перетворився вже у справжнє шапіто. Терміново було призначено судові засідання на 4 серпня, як потім з'ясувалося, — вже у третьому складі. З документів, наданих головуючим, випливали дивні речі. Так, уже 2 липня суддя отримав цю справу, а тільки 5-го голова суду дав йому це доручення. І все це відбувалося, незважаючи на засідання 15 липня у другому складі!

У автора цих рядків склалося враження, що влада просто шукає найбільш “дисциплінованих” суддів для виконання своїх вказівок. Засідання у третьому складі проходило за таким сценарієм: представники “Сільських вістей” подали численні клопотання з посиланням на норми законодавства, а адвокати протилежної сторони на все відповідали однією фразою без усіляких обґрунтувань та посилання на правові норми: “Кло-

ПРАВО І ЛІВО

потання є безпідставними та надуманими”. Суд також дуже швидко задовольняв усі забаганки “антифашистів”. Так, не були допущені до судового процесу в ролі третьої особи представники трудового колективу редакції (членів якого позбавляють права на працю) та численних читачів (яких позбавили права на інформацію).

Хоча в судовому засіданні з'ясувалися деякі цікаві подробиці. Так, доручення адвокатам було підписане керівником вищезазваної організації Олександром Шлаесом, а в суд раніше з'являвся... Самуїл. Тільки з цієї причини представники вже не повинні мати повноважень. На момент судового засідання ця особа вже відійшла у світ інший, тому невідомо, чиї інтереси представляють адвокати.

У попередніх судових засіданнях представники газети наполегливо вимагали подати повні відомості щодо позивача — Міжнародної спілки громадських організацій “Міжнародний антифашистський комітет” і його засновників. Але суди відмовляються це зробити, нібито за цим стоїть державна таємниця. З відкритого листа громадської організації “Український вибір” стало відомо, що, за їхніми даними, засновниками “Міжнародного антифашистського комітету” є організації з дуже дивними для незалежної України назвами: Радянський (!!!) громадський історико-освітній центр “Бабин Яр” та громадська організація “Московський антифашистський центр”. Як мінімум одна з цих організацій не пройшла перереєстрації в Міністерстві юстиції, і тому не могла бути засновником “Міжнародного антифашистського комітету”, який також, за деякими даними, не пройшов перереєстрації, і тому де-юре не існує.

Більше того, в цю гру вже втягнуто й Міністерство юстиції. Так, у судовому засіданні було надано нібито експертний висновок фахівця з оскаржуваних статей газети. Дивує інше: запит Комітет надав у Мін'юст 2 липня, а відповідь надано вже 3-го числа. Така надшвидка реактивність викликає підозри в заангажованості “експерта” з дуже красномовним прізвиськом.

●

Світлана РЕМЕНЮК

СТРАЙК СУМСЬКИХ СТУДЕНТІВ

ПОДІЯ

Нагадаємо, що студенти виступали проти об'єднання трьох різнопрофільних вузів у єдиний національний університет під керівництвом ректора сільськогосподарського інституту народного депутата, керівника обласного осередку СДПУ(о) Олександра Царенка. Але влада, на жаль, як завжди, відмовилася йти на діалог із власним народом і почала розігрувати силовий сценарій.

Вночі 1 серпня, коли студенти планували почати піший похід до Києва, силами міліцейського спецназу, без пред'явлення жодних посвідчень та документів, було розгромлено наметове містечко та більшість студентів заарештовано. При цьому міліція не церемонилася: заламували руки, обличчям по асфальту тягнули до автобусів. Серед затриманих були неповнолітні, депутати місцевої Ради, помічники нардепів від різних фракцій... журналісти, які не були учасниками акції та виконували свій професійний обов'язок.

Уже вранці на місці події були нардепи й представники Уповноваженої з прав людини. Те, що вони побачили, було яскравим прикладом вад нашої правоохоронної системи: весь натовп тримали без їжі й належних умов, родичі не були попереджені про затримання, допити проводилися вночі в хамській формі. Львівський журналіст, який вимагав розмовляти з ним українською мовою та не гвалтувати його блатними піснями, у відповідь отримав принизливе “бандерівець”, стусан по голові та притягнення до суду. У цьому беззаконні були задіяні всі наявні сили районних відділів міліції та спецрозділи, головне призначення яких — боротьба з тероризмом. Тільки після втручання нардепів усіх студентів, через добу перебування в буцагарні, випустили за рішенням суду, який присудив їм добу адміністративного арешту за “злісний спротив силам міліції”.

Незважаючи на перепони, студенти таки вирушили в похід до Києва.

У ніч на 6 серпня студенти вирішили заночувати за п'ять кілометрів від кордону Полтавської області, що, як потім з'ясувалося, було їхньою помилкою. Рано вранці Володимир Щербань разом із численним загonom спецназівців у повній бойовій фор-

мі прийшов залякувати студентів. Він примушував студентів повернутися назад, мотивуючи це якимось рішенням суду про заборону сумським студентам рухатися до Києва. Після їхньої відмови почалося найгірніше: усіх учасників спротиву здоровенні спецназівці, яких було в декілька разів більше, почали відловлювати студентів. Хлопчики та дівчатка розбіглися по хащах, деякі з них уже перебували на території сусідньої Полтавської області, але щербанівські бійці продовжували їх і там переслідувати. Найбільше дісталось прапороносцю — майбутнього педагога збили з ніг, відкинули державний прапор та потягнули до автобуса. В результаті хлопець опинився в лікарні зі струсом мозку та пошкодженням внутрішніх органів. Затримали журналіста Євгена Кузьменка, який пізніше підтвердив, що цією акцією керував особисто губернатор Володимир Щербань. Не двілячись на пред'явлене депутатське посвідчення, в такий же ганебній формі потягнули й народного депутата В'ячеслава Кириленка.

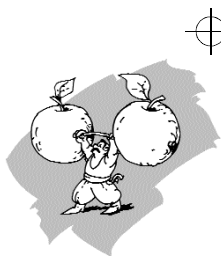
Цей напад уже став центром уваги міжнародної спільноти. Представник ООН Олександр Дакуга, який прибув на місце події, заявив, що цей скандал може бути предметом розгляду в міжнародному суді в Гаазі. Таким чином, удруге після сумнозвісних виборів мера Мукачєвого Україна стала в центрі міжнародної уваги.

Керівники трьох політичних сил у Верховній Раді, три кандидати в президенти — О. Мороз (СПУ), П. Симоненко (КПУ), В. Ющенко (“Наша Україна”) — висловили обурення діями правоохоронців та вимагають скликання позачергової сесії Верховної Ради. Тим часом у Києві постійно проходили пікетування будинку МВС України, де студенти вимагали відставки начальника Сумської міліції генерала Миколи Плеханова...

Отже, нині, як повідомило УНІАН, згідно з новим Указом Президента, скасовується попереднє рішення щодо об'єднання трьох сумських ВНЗ.

●

Ірина КОЛЯКА

ОЛІМПІАДА—2004

Днями беруть старт ігри XXVIII Олімпіади в Афінах. Ще до їх відкриття вони стали історичними, адже повертаються на свою батьківщину, де 1896 року в Древній Елладі відбулися перші олімпійські змагання. Це, безперечно, додає особливого присмаку події, яка цього разу буде рекордною за кількістю глядачів на всіх континентах земної кулі.

VOX POPULI

Напередодні відїзду Олімпійської збірної України до Афін ми спробували з'ясувати рівень зацікавленості громадян майбутньою спортивною подією. Майже всі опитані стверджують, що цікавляться спортом, і дивитимуться передачі про змагання на олімпійських майданчиках та вболіватимуть за українських спортсменів (хоча мало хто міг назвати види спорту, в яких спробують свої сили наші співвітчизники). А прогноз "із народу" — такий: кращих результатів очікують від наших плавців.

Олімпійські ігри в Афінах нині рекордними за багатьма показниками. 10500 атлетів із 205 країн світу змагатимуться в 28 видах спорту на 38 спортивних аренах за 301 комплект олімпійських нагород. Олімпійське селище, що відкрито 15 липня цього року відкрило свої двері для майбутніх мешканців, оскільки розмістити близько 16000 спортсменів і 21500 представників засобів масової інформації (серед яких 5500 фотореспондентів) висвітлюватимуть олімпійські змагання в столиці Греції. 45000 осіб здійснюватимуть заходи безпеки під час проведення Олімпійських ігор в Афінах.

У 19 із 28 видів спорту олімпійської програми братимуть участь 243 українські спортсмени. Пропонуємо інформацію щодо деяких видів.

Маунтинбайк (гірський велосипед). Україну в Афінах представить один-єдиний фахівець із цього виду спорту — киянин Сергій Рисенко, який виступатиме в крос-кантрі.

Велососе. У солідній велосипедистки з 17 спортсменів, які вирушають до Афін, — восьмеро велосипедистів. Прогнозують, що вони (зокрема Сергій Гончар, а також у групових гонках) можуть поборотися за медалі.

Велотрек. Українські трековики (8 осіб) за сприятливих умов можуть розраховувати в Греції, ймовірно, на бронзові медалі. Успіх можливий у групових і командних гонках, а також можна сподіватися на єдину представницю слабкої статі у трековій збірній України Людмилу Випирайло.

11 осіб у збірній України зі стрільби.

Легка атлетика. В історії королеви літніх спортивних видів Україні належать 2 рекорди: непорушений, 6,14 м у стрибку з жердиною, — Сергій Бубки й у потрійному стрибку в жінок — Інеси Кравець.

Усього в Грецію на легкоатлетичний турнір їдуть 54 українські спортсмени: 30 жінок і 24 чоловіки. Із них 16 представлятимуть Україну в естафетах. Прогнозують, що найкращі шанси на успіх — у Андрія Соколовського (у стрибках у висоту другий результат сезону — 2,35 м); Юрія Білонога, який цього року, здається, може стати на прох з американцями; Олександра Горлана, що має в цьому сезоні кидок на 81,33 м і може поборотися з білоруськими металістами молота; Ірини Михальченко, Вікторії Степаної та досвідченої Іллі Бабакової, кожна з яких спроможна завоювати бронзову медаль зі стрибків у висоту; металіст диск Олени Антонової (третій результат сезону), металіст списа Ірини Сікачової

ПОВЕРТАЙТЕСЯ З ПЕРЕМОГОЮ!

(четвертий результат сезону); семборки Наталі Добринської, якщо зуміє показати кращі свої результати; Івана Гешка, який стабільно — серед призерів останніх гран-прі.

Вірогідно, нашої команди не буде у двадцятці кращих, та шляхи олімпіадні — непередбачувані: можуть бути й сюрпризи.

Збірна України з дзюдо — 7 спортсменів.

Потугу України з тхеквондо в Греції буде представляти один спортсмен — харків'янин Олександр Шапошник (вагова категорія 58—67 кг), що завоював ліцензію на цю Олімпіаду за підсумками кваліфікаційного турніру в Баку, зайнявши третє місце, пропустивши вперед тільки англійця Гріна й росіянина Магомедова.

Українська збірна з фехтування представлена так: чоловіча шпага (команда) і чоловіча шабля (команда) — по 3 спортсмени, жіноча шпага — 1, жіноча шабля — 1. Вирішальним був світовий рейтинг — так можна відповісти прихильникам

цих змагань, які подивовані, чому до складу збірної для участі в Афінах олімпіаді не ввійшли видатні українські майстри шпаги Олександр Горбачук і Наталя Конрад.

Загалом до офіційного складу української делегації ввійдуть також 147 тренерів, лікарів та масажистів, 10 суддів, 3 запасні спортсмени (2 — у фехтуванні та 1 атлет в академічному веслуванні), 18 представників штабу української делегації. Для висвітлення Ігор до Афін від'їжджає 41 український журналіст (18 журналістів, акредитованих НОКом України, 18 представників делегує Національна телекомпанія, 5 — Національна радіокомпанія).

10 серпня ввечері на Майдані Незалежності відбулись урочисті проводи Олімпійської збірної України, а вже 12 серпня в Олімпійському селищі в Афінах пройде урочиста церемонія підняття державного прапора України, що символізуватиме готовність нашої країни до початку Олімпійських ігор.

На день пізніше, ввечері, на

Олімпійському стадіоні Афін спалахне олімпійський вогонь, саме той, що 5 липня протягом п'яти з половиною годин подолав 38 км 600 метрів вулицями Києва. 14 серпня наші атлети розпочнуть свої старты на олімпійських аренах Афін, а 15 серпня в столиці Ігор-2004 відбудеться День України, урочистий прийом нашою делегацією представників інших країн світу. Завершаться Олімпійські ігри 29 серпня.

Уряд нашої країни підтримав пропозиції Держкомспорту та НОК України та встановив розміри нагород у сумі 100, 70 та 50 тисяч доларів для чемпіонів, срібних та бронзових призерів Олімпійських ігор відповідно, що значно більше, порівняно з минулими Іграми. Це стане ще одним стимулом для наших атлетів, хоч усі ми чудово розуміємо, що кожен спортсмен і так намагатиметься показати свій найкращий результат.

Ігор КАТЕРИНЮК
Фото Г. ОБОРСЬКОЇ

Віктор із Житомира:

— Звичайно, спостерігатиму за Іграми в Афінах — на телеекрані. Хочу побажати всім нашим спортсменам добре виступити на Олімпіаді, гарного їм здоров'я, бо це одна із запорок успіху, і — побільше медалей.

Аркадій Кейгер, архітектор:

— Не дуже тепер слідкую за ситуацією, а тому не можу робити прогнози. Конкуренція дуже сильна, але, думаю, кілька медалей у нас буде.

Владик, школяр:

— Найцікавіше для мене — змагання з футболу та баскетболу. А сьогодні спостерігатиму за урочистими проводами наших олімпійців.

СЛОВО Просвіти

Засновник: Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка.

Регістраційне свідоцтво КВ № 4066 від 02.03.2000 р.

В. о. головного редактора Євген Голибард.
Шеф-редактор Павло Мовчан.
Редколегія: Л. Голота, Я. Гоян, П. Мовчан, А. Погрібний, О. Пономарів, І. Юшук.
Комп'ютерна верстка:

Адреса редакції: вул. Хрещатик, 10-Б, Київ, 01001.
Тел./факс 228-01-30. E-mail: slovo_prosvity@ukr.net
http://www.prosvita.com.ua
Передплатний індекс 30617.
Видруковано з готових фотоформ на комбінаті «Преса України». Зам. № 3301233. Наклад 16 000.

Редакція листується з читачами тільки на сторінках газети і надіслані рукописи та світліни не повертає. Залишає за собою право редагування та скорочення текстів.